MARKIN
NƏQL ETDİYİ MÜJDƏ

GİRİŞ

«Markın nəql etdiyi Müjdə» «Allahın Oğlu İsa Məsihin Müjdəsinin başlanğıcı» bəyanatı ilə başlayır. İsa burada fəal və səlahiyyətə malik olan Şəxs kimi təsvir olunur.

Onun səlahiyyəti öyrətdiyi təlimdə, cinlərə qalib gəlməsində və insanların günahlarının bağışlanmasında aşkara çıxır. İsa Özü barəsində deyirdi ki, «Bəşər Oğlunun yer üzündə günahları bağışlamaq səlahiyyəti var» (2:10).

Mark İsadan danışarkən Onun barəsində açıq, çox qüdrətli tərzdə nəql edir. O, İsanın dediklərindən və təlimindən daha çox Onun etdiyi işləri vurğulayır. Vəftizçi Yəhyanın meydana çıxması, İsanın vəftizi və sınağa çəkilməsi barədə qısaca giriş verən müəllif dərhal İsanın şəfa vermə xidmətinə və təlim verməsinə keçir. Vaxt getdikcə İsanın ardıcılları Onu daha yaxşı başa düşür, İsanın rəqibləri isə Ona qarşı daha da çox nifrət hissi ilə dolur. Son fəsillər İsanın yer üzündə son həftəsini, xüsusilə, Onun çarmıxa çəkilməsini və dirilməsini təsvir edir.

Kitabın məzmunu:

1:1-13 Müjdənin başlanğıcı
1:14–9:50 İsanın Qalileyada ictimai xidməti
10:1-52 Qalileyadan Yerusəlimə
11:1–15:47 İsanın Yerusəlimdəki son günləri
16:1-8 İsanın dirilməsi
16:9-20 Dirilmiş Rəbbin görünməsi və göyə qaldırılması

Vəftizçi Yəhyanın gəlişi

(Mat. 3:1-12; Luka 3:1-18; Yəh. 1:19-28)

1 **1** Allahın Oğlu İsa Məsihin Müjdəsinin başlanğıcı.
2 [a]Yeşaya peyğəmbərin kitabında belə yazılıb:

---

[a] **1:2** Mal. 3:1

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Budur, Sənin önündə Öz elçimi göndərirəm.
O Sənin yolunu hazırlayacaq.
3 [b]Səhrada nida edənin səsi gəlir:
“Rəbbin yolunu hazırlayın,
Onun keçəcəyi yerləri düz edin”».
4 Yazıldığı kimi vəftiz edən Yəhya çöldə meydana çıxdı. O, insanların
günahlarının bağışlanması üçün onların tövbə edib vəftiz olunmasını vəz
edirdi. 5 Bütün Yəhudeya diyarından olanlar və Yerusəlim sakinlərinin
hamısı onun yanına gəlirdi. Onlar günahlarını etiraf edərək onun
tərəfindən İordan çayında vəftiz olunurdular. 6 [c]Yəhya dəvə yunundan
paltar geymiş, belinə dəri qurşaq bağlamışdı, çəyirtkə və çöl balı yeyirdi.
7 Yəhya belə vəz edirdi: «Məndən sonra məndən daha Qüdrətlisi gəlir.
Mən əyilib Onun çarıqlarının bağını açmağa belə, layiq deyiləm. 8 Mən
sizi su ilə vəftiz etdim, amma O sizi Müqəddəs Ruhla vəftiz edəcək».

İsanın vəftiz olunması və sınağa çəkilməsi

(Mat. 3:13–4:11; Luka 3:21-22; 4:1-13)

9 O günlərdə İsa Qalileyanın Nazaret şəhərindən gəlib Yəhya tərəfindən
İordan çayında vəftiz olundu. 10 İsa sudan çıxan kimi göylərin yarıldığını
və Ruhun göyərçin kimi Öz üzərinə endiyini gördü. 11 [d]Göylərdən bir səda
gəldi: «Sən Mənim sevimli Oğlumsan, Səndən razıyam».
12 Ruh dərhal İsanı səhraya çəkib-apardı. 13 O, səhrada qırx gün
qaldı və bu müddət ərzində Şeytan tərəfindən sınağa çəkildi. İsa vəhşi
heyvanlar arasında idi və mələklər Ona xidmət edirdi.

İsa xidmətinə başlayır

(Mat. 4:12-17; Luka 4:14-15)

14 Yəhya həbs olunandan sonra İsa Qalileyaya gəlib Allahın Müjdəsini[e]
vəz edirdi: 15 [f]«Vaxt yetişib, Allahın Padşahlığı yaxınlaşıb. Tövbə edin və
Müjdəyə inanın».

İlk şagirdlər

(Mat. 4:18-22; Luka 5:1-11)

16 İsa Qalileya gölünün sahilindən keçərkən suya tor atan Şimonu
və qardaşı Andreyi gördü. Bu adamlar balıqçı idi. 17 İsa onlara dedi:
«Ardımca gəlin, Mən sizi elə balıqçı edəcəyəm ki, insan tutacaqsınız».
18 Onlar dərhal torları kənara atıb Onun ardınca getdilər. 19 İsa bir az
irəli gedib Zavday oğlu Yaqubu və qardaşı Yəhyanı gördü. Onlar qayıqda

---

[b] **1:3** Yeş. 40:3 [c] **1:6** 2Pad. 1:8 [d] **1:11** Zəb. 2:7; Yeş. 42:1; Mat. 3:17; 12:18; Mark 9:7; Luka 3:21-22 [e] **1:14** *Allahın Müjdəsini* – bəzi əlyazmalarda *Allahın Padşahlığının Müjdəsini.* [f] **1:15** Mat. 3:1-2

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

torlarını düzəldirdilər. 20 İsa dərhal onları çağırdı. Onlar da qayıqda olan
ataları Zavdayı və muzdlu işçiləri qoyub Onun ardınca getdilər.

İsa Kefernahum sinaqoqunda natəmiz ruhu qovur
(Luka 4:31-37)

21 Onlar Kefernahuma gəldilər. Şənbə günü İsa sinaqoqa girib təlim öyrətməyə
başladı. 22 [g]Onun təliminə təəccüblənirdilər, çünki onlara ilahiyyatçılar kimi
deyil, səlahiyyət sahibi kimi təlim öyrədirdi. 23 Həmin vaxt onların sinaqoqunda
natəmiz ruha tutulmuş bir nəfər var idi. O çığırdı: 24 «Ey Nazaretli İsa, bizdən
nə istəyirsən? Bizi məhv etməyəmi gəlmisən? Mən bilirəm, Sən Kimsən: Allahın
Müqəddəsisən!» 25 Amma İsa ona qadağan edib dedi: «Sus və bu adamdan çıx!»
26 Natəmiz ruh bu adamı sarsıdıb bərkdən çığıraraq ondan çıxdı. 27 Hamını
heyrət bürüdü və onlar bir-birindən soruşdular: «Bu nədir? Səlahiyyətli yeni bir
təlimdir! O, natəmiz ruhlara belə, əmr edir və bunlar da Ona itaət edirlər». 28 İsa
haqqında xəbər dərhal Qalileya bölgəsinin hər tərəfinə yayıldı.

İsa çox adama şəfa verir
(Mat. 8:14-17; Luka 4:38-41)

29 Onlar sinaqoqdan çıxan kimi Yaqub və Yəhya ilə birgə Şimon və Andreyin
evinə getdilər. 30 Şimonun qayınanası qızdırma içində yatırdı. Bunu dərhal İsaya
xəbər verdilər. 31 İsa xəstənin yanına gəlib əlindən tutaraq onu qaldırdı və qadının
qızdırması düşdü. Qadın onlara xidmət etməyə başladı.

32 Axşam gün batanda bütün xəstələri və cinə tutulmuşları İsanın yanına
gətirdilər. 33 Bütün şəhər əhalisi qapının yanına yığıldı. 34 İsa müxtəlif xəstəliyə
tutulan çox adama şəfa verdi və bir çox cinləri qovdu. Amma cinlərə danışmağa
izin vermədi, çünki onlar İsanın Kim olduğunu bilirdilər.

İsa vəzini davam etdirir
(Luka 4:42-44)

35 Səhər alaqaranlıqda İsa qalxıb evdən çıxdı və kimsəsiz bir yerə gedib
orada dua etdi. 36 Şimon və onun yanındakılar İsanın ardınca düşdülər.
37 Onu tapıb dedilər: «Hamı Səni axtarır». 38 İsa onlara dedi: «Gəlin başqa
yerlərə – ətrafdakı şəhərlərə gedək və orada da vəz edim, çünki Mən
bunun üçün gəlmişəm». 39 [h]Beləliklə, İsa onların sinaqoqlarında vəz
edərək və cinləri qovaraq bütün Qalileyanı gəzib-dolaşdı.

İsa cüzamlıya şəfa verir
(Mat. 8:1-4; Luka 5:12-16)

40 Bir gün cüzamlı bir adam İsanın yanına gəldi və diz çöküb yalvardı:
«Əgər istəsən, məni pak edə bilərsən». 41 İsanın ona rəhmi gəldi. Əlini

---

[g] **1:22** Mat. 7:28-29 [h] **1:39** Mat. 4:23; 9:35

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

uzadıb ona toxundu və dedi: «İstəyirəm, pak ol!» 42 Dərhal bu adam
cüzamdan sağalıb pak oldu, 43 İsa o an onu yola salıb ciddi tapşıraraq
44[i] belə dedi: «Bax heç kəsə bir söz demə, lakin get, özünü kahinə göstər.
Hər kəsə şəhadət olsun deyə cüzamdan paklandığın üçün Musanın
buyurduğu təqdimləri apar». 45 Lakin o çıxıb bu sözü vəz edərək hər
yanda yaymağa başladı. Ona görə də İsa artıq heç bir şəhərə açıq girə
bilmirdi, amma kənarda, kimsəsiz yerlərdə qalır və adamlar hər tərəfdən
Onun yanına gəlirdi.

İsa iflicə şəfa verir
(Mat. 9:1-8; Luka 5:17-26)

2 1 Bir neçə gün sonra İsa yenə Kefernahuma gələndə Onun evdə
olma xəbəri yayıldı. 2 O qədər çox adam yığıldı ki, qapının yanında
durmağa belə, yer qalmamışdı. İsa onlara kəlamı vəz edirdi. 3 Adamlar
dörd nəfərin daşıdığı bir iflici Onun yanına gətirdilər. 4 Amma böyük
izdihama görə onu İsaya yaxın gətirə bilmədilər. Ona görə də İsa
olan evin damını söküb yer açandan sonra iflici yatdığı döşəklə birgə
aşağı endirdilər. 5 İsa onların imanını görəndə iflic olan adama dedi:
«Oğlum, günahların bağışlandı». 6 Lakin orada oturan bəzi ilahiyyatçılar
ürəklərində belə düşündülər: 7 «Bu Adam niyə belə danışır? Bu ki küfrdür!
Tək Allahdan başqa günahları kim bağışlaya bilər?» 8 İsa dərhal onların
ürəyində nə fikirləşdiyini ruhən dərk edib dedi: «Niyə ürəyinizdə belə
düşünürsünüz? 9 Bax hansı daha asandır? İflicə “günahların bağışlandı”
deməkmi, yoxsa “Qalx, döşəyini götür və yeri!” demək? 10 Lakin siz
bilin ki, Bəşər Oğlunun yer üzündə günahları bağışlamaq səlahiyyəti
var» və iflicə dedi: 11 «Sənə deyirəm, qalx, döşəyini götür və evinə get!»
12 Xəstə qalxdı və dərhal döşəyini götürərək hamının qarşısında çıxıb
getdi. Hamı mat qaldı və Allahı izzətləndirib dedi: «Biz heç vaxt belə şey
görməmişik».

Levi şagirdlərə qoşulur
(Mat. 9:9-13; Luka 5:27-32)

13 İsa yenə gölün sahilinə çıxdı. Bütün izdiham Onun yanına toplaşdı
və O, camaata təlim öyrədirdi. 14 Yolu keçəndə vergi yığılan yerdə oturan
Halfay oğlu Levini görüb ona dedi: «Ardımca gəl». O da durub İsanın
ardınca getdi.
15 İsa Levinin evində süfrəyə oturanda bir çox vergiyığanlarla
günahkarlar gəlib Onunla və şagirdləri ilə birgə oturdular. Çünki İsanın
ardınca gedənlər çox idi. 16 Fariseylərdən olan ilahiyyatçılar[j] İsanın

[i] **1:44** Lev. 14:1-32 [j] **2:16** *Fariseylərdən olan ilahiyyatçılar* – bəzi əlyazmalarda *İlahiyyatçılar və fariseylər.*

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

günahkarlar və vergiyığanlarla birgə yemək yediyini görüb Onun
şagirdlərinə dedilər: «O niyə vergiyığanlar və günahkarlarla birgə yemək
yeyir?»[k] 17 İsa bunu eşidəndə onlara dedi: «Sağlamların deyil, xəstələrin
həkimə ehtiyacı var. Mən salehləri deyil, günahkarları çağırmaq[l] üçün
gəlmişəm».

Oruc barəsində sual

(Mat. 9:14-17; Luka 5:33-39)

18 Yəhyanın şagirdləri və fariseylər oruc tuturdular. Bəzi adamlar
İsanın yanına gəlib soruşdular: «Nə üçün Yəhyanın şagirdləri və
fariseylərin şagirdləri oruc tutur, amma Sənin şagirdlərin oruc tutmur?»
19 İsa onlara cavab verdi: «Bəy yanlarında olanda sağdışı və soldışı oruc
tutarmı? Nə qədər ki bəy onların yanındadır, onlar oruc tutmazlar.
20 Lakin bəyin onların arasından aparılacağı günlər gələcək və o zaman
oruc tutacaqlar.

21 Heç kim köhnə paltara təzə parçadan yamaq vurmaz. Yoxsa təzə
yamaq köhnə paltardan qopar və yırtıq daha pis olar. 22 Heç kim təzə
şərabı köhnə tuluqlara doldurmaz. Yoxsa şərab tuluqları partladar,
həm şərab, həm də tuluqlar zay olar. Təzə şərab təzə tuluqlara
doldurulmalıdır».

Şənbə günü haqqında təlim

(Mat. 12:1-8; Luka 6:1-5)

23 [m] Bir Şənbə günü İsa taxıl zəmiləri arasından keçirdi. Şagirdləri
yoldan keçərkən sünbülləri qırmağa başladılar. 24 Fariseylər Ona dedilər:
«Bəs niyə onlar Şənbə günü qadağan olunan işləri görürlər?» 25 [n] İsa
onlara dedi: «Davud və yanındakılar ac və möhtac olanda nə etdiklərini
heç oxumamısınızmı? 26 O, baş kahin Evyatarın dövründə Allahın evinə
girdi; kahinlərdən başqa heç kəsə yeməyə icazə verilməyən təqdis
çörəklərini yedi, yanındakılara da verdi». 27 Sonra İsa onlara dedi: «İnsan
Şənbə günü üçün deyil, Şənbə günü insan üçün yaradılıb. 28 Bax Bəşər
Oğlu Şənbə gününün də Sahibidir».

Əli qurumuş adamın şəfası

(Mat. 12:9-14; Luka 6:6-11)

3 1 İsa yenə də sinaqoqa girdi. Orada əli qurumuş bir adam var idi.
2 Bəzi adamlar İsanı ittiham etmək məqsədi ilə Ona göz qoyurdular
ki, görsünlər, bu adama Şənbə günü şəfa verəcək ya yox. 3 İsa əli qurumuş
adama dedi: «Qabağa çıx!» 4 Sonra İsa onlara dedi: «Hansına icazə var,

---

[k] **2:16** *Yemək yeyir* – bəzi əlyazmalarda *yeyib-içir.* [l] **2:17** *Çağırmaq* – bəzi əlyazmalarda *tövbəyə çağırmaq.* [m] **2:23** Qanun. 23:25 [n] **2:25-26** Lev. 24:9; 1Şam. 21:1-6

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Şənbə günü yaxşılıq, yoxsa pislik etməyə, kiminsə canını xilas etməyə,
yoxsa öldürməyə?» Onlarsa susurdu. 5 İsa ətrafındakılara qəzəblə baxdı
və onların inadkar ürəkli olduqlarına görə kədərlənib o adama dedi:
«Əlini uzat!» O, əlini uzatdı və əli əvvəlki halına qayıtdı. 6 Fariseylər çıxıb
İsanı necə məhv etmək barədə dərhal hirodçularla məsləhətləşdilər.

İsa xəstələrə şəfa verir
(Mat. 4:24-25; Luka 6:17-19)

7 İsa şagirdləri ilə birgə gölün bir tərəfinə çəkildi. Onun ardınca isə
Qalileyadan böyük izdiham gəldi. 8 İsanın etdiklərini eşidəndə Onun
yanına Yəhudeyadan, Yerusəlimdən, İdumeyadan, İordan çayının o biri
tayından, Sur və Sidon bölgəsindən çoxlu adam gəldi. 9[j] İsa izdiham
Onu sıxışdırmasın deyə şagirdlərindən xahiş etdi ki, Onun üçün bir
qayıq hazırlasınlar. 10 Çünki O, çox adama şəfa vermişdi. Buna görə
bütün xəstələr Ona toxunmaq üçün can atırdılar. 11 Natəmiz ruhlar İsanı
görəndə önündə yerə sərilib ucadan çığırırdılar: «Sən Allahın Oğlusan!»
12 Lakin İsa onlara qadağan etdi ki, Onun kim olduğunu deməsinlər.

On İki şagird
(Mat. 10:1-4; Luka 6:12-16)

13 İsa dağa çıxaraq Özü istədiyi adamları yanına çağırdı və onlar
yanına gəldilər. 14 İsa on iki nəfəri həvari adlandıraraq[p] təyin etdi ki,
bu adamlar Onun yanında olsun, həm də onları vəz etməyə göndərsin,
15 həmçinin cinləri qovmaq[q] səlahiyyətinə malik olsunlar. 16 Beləliklə, İsa
bu on iki nəfəri təyin etdi: Peter adlandırdığı Şimon, 17 Bene-Rageş, yəni
«İldırım oğulları» adlandırdığı Zavday oğlu Yaqub və Yaqubun qardaşı
Yəhya, 18 Andrey, Filip, Bartalmay, Matta, Tomas, Halfay oğlu Yaqub,
Tadday, Kənançı[r] Şimon 19 və İsaya xəyanət edən Yəhuda İskaryot.

İsa və Baal-Zevul
(Mat. 12:22-32; Luka 11:14-23)

20 Sonra İsa evə getdi.[s] Yenə də izdiham yığıldığına görə onlar
yeməyə belə, imkan tapa bilmədilər. 21 İsanın ailə üzvləri bu barədə
eşidəndə Onu aparmağa gəldilər. Çünki fikirləşirdilər ki, O, ağlını itirib.
22 [t]Yerusəlimdən gələn ilahiyyatçılar isə deyirdilər: «O, Baal-Zevula
tutulub, cinlərin başçısının gücü ilə cinləri qovur».

---

[j] **3:9-10** Mark 4:1; Luka 5:1-3 [p] **3:14** *Həvari adlandıraraq* – bəzi əlyazmalarda bu sözlər yoxdur. [q] **3:15** *Cinləri qovmaq* – bəzi əlyazmalarda *xəstəliklərə şəfa vermək və cinləri qovmaq.* [r] **3:18** *Kənançı* – Romalılara qarşı müqəddəs müharibəyə hazırlaşan yəhudi millətçi təşkilatının üzvünə verilən ad. [s] **3:20** *İsa evə getdi* – bəzi əlyazmalarda *onlar evə getdilər.* [t] **3:22** Mat. 9:34; 10:25

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

23 İsa ilahiyyatçıları yanına çağırıb onlarla bu barədə məsəllərlə
danışdı: «Şeytan Şeytanı necə qova bilər? 24 Əgər bir padşahlıq öz
daxilindən bölünübsə, davam gətirməz. 25 Əgər bir ev öz daxilindən
bölünübsə, davam gətirməz. 26 Şeytan da özünə qarşı qalxıb öz-özünə
bölünübsə, davam gətirməz, yalnız axırı çatar. 27 Heç kim güclü adamın
evinə girib əvvəlcə onun əl-qolunu bağlamadan malını qarət edə bilməz.
Gərək o adamın əvvəlcə əl-qolunu bağlasın, sonra evini qarət etsin.
28 [u]Sizə doğrusunu deyirəm: bütün günahlar və nə qədər küfr
söylənərsə, bəşər övladlarına bağışlanacaq. 29 Lakin kim Müqəddəs Ruha
küfr edərsə, heç vaxt bağışlanmayacaq və günahı[v] boynunda əbədi
qalacaq». 30 İsa bunu «Onda natəmiz ruh var» dediklərinə görə söylədi.

İsanın anası və qardaşları kimdir?
(Mat. 12:46-50; Luka 8:19-21)

31 İsanın anası və qardaşları gəldi. Onlar bayırda durdular və İsanın
yanına xəbər göndərib Onu çağırdılar. 32 Bir kütlə adam İsanın ətrafında
oturmuşdu. Ona xəbər verdilər: «Budur, anan və bacı-qardaşların[w]
bayırda dayanıb Səni istəyirlər». 33 İsa onlara cavab verdi: «Mənim anam
və qardaşlarım kimdir?» 34 Sonra ətrafında oturanlara baxaraq dedi:
«Mənim anam və qardaşlarım bunlardır. 35 Çünki kim Allahın iradəsini
yerinə yetirirsə, Mənim qardaşım, bacım və anam odur».

Səpilən toxum məsəli
(Mat. 13:1-23; Luka 8:4-15)

4 1 [x]İsa gölün sahilində yenə xalqa təlim öyrətməyə başladı. Yanına elə
böyük izdiham toplaşdı ki, Özü bir qayığa minib gölün içərisində oturdu.
Bütün izdiham isə gölün sahilində dayanmışdı. 2 İsa onlara məsəllərlə bir çox
şey öyrədərək Öz təlimində belə dedi: 3 «Qulaq asın: bir əkinçi toxum səpməyə
çıxdı. 4 Səpin zamanı toxumlardan bəzisi yol kənarına düşdü və quşlar gəlib
onları dənlədi. 5 Bəzisi torpağı çox olmayan daş-kəsəkli yerə düşdü. Torpağı
dərin olmadığına görə tez cücərdi. 6 Lakin günəş doğanda qarsalandı və kökü
olmadığına görə qurudu. 7 Bəzisi tikanlar arasına düşdü. Tikanlar böyüyüb
onları boğdu və bu toxumlar bar vermədi. 8 Başqaları isə münbit torpağa
düşdü. Ona görə də böyüyüb artdı və bəzisi otuz, bəzisi altmış, bəzisi də yüz
qat səmərə verdi». 9 Daha sonra İsa dedi: «Eşitməyə qulağı olan eşitsin!»
10 İsa tək qalanda On İki şagird və ətrafında olanlar məsəllərin izahını
soruşdular. 11 O onlara dedi: «Allahın Padşahlığının sirri sizə açılmışdır,
amma kənarda olanlara hər şey məsəllərlə deyilir. 12 [y]Belə ki

---

[u] **3:28-29** Luka 12:10 [v] **3:29** *Günahı* – bəzi əlyazmalarda *məhkumiyyəti.* [w] **3:32** *Bacı-qardaşların* – bəzi əlyazmalarda *qardaşların.* [x] **4:1** Luka 5:1-3 [y] **4:12** Yeş. 6:9-10; Yəh. 12:39-40; Həv. 28:26-27

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

“Gördükcə görsünlər, amma qanmasınlar,
Eşitdikcə eşitsinlər, amma anlamasınlar,
Yoxsa onlar dönüb bağışlanar”».
13 İsa onlara dedi: «Siz bu məsəli anlamırsınızmı? Bəs bütün məsəlləri
necə başa düşəcəksiniz? 14 Əkinçi Allahın kəlamını əkir. 15 Daxilinə kəlam
əkilən bəzi insanlar yol kənarına düşən toxumlara bənzəyir. Bunlar
kəlamı eşidəndə dərhal Şeytan gəlib əkilən kəlamı götürüb aparır. 16 Daş-
kəsəkli yerlərə səpilən bunlardır: kəlamı eşidəndə dərhal sevinclə qəbul
edirlər. 17 Lakin onlarda kök olmadığına görə dözümləri az olur, kəlama
görə əziyyət və təqibə məruz qalan kimi yıxılırlar. 18 Tikanlar arasına
səpilən başqaları isə bunlardır: kəlamı eşidirlər, 19 lakin bu dövrün
qayğıları, var-dövlətin aldadıcılığı və başqa şeylərə olan ehtiraslar araya
girib kəlamı boğur və kəlam barsız olur. 20 Münbit torpağa səpilənlərsə
bunlardır: onlar kəlamı eşidib qəbul edir, bəzisi otuz, bəzisi altmış, bəzisi
isə yüz qat səmərə verir».

Çıraq məsəli
(Luka 8:16-18)

21 [z] İsa onlara dedi: «Çırağı qabın yaxud yatağın altına qoymaq üçünmü
gətirirsiniz? O, çıraqdana qoymaq üçün deyilmi? 22 [a] Elə gizli bir şey
yoxdur ki, aşkara çıxmasın və elə örtülü bir şey yoxdur ki, aydın olmasın.
23 Eşitməyə qulağı olan eşitsin!»
24 [b] İsa yenə onlara dedi: «Eşitdiyinizə diqqət edin: hansı ölçü ilə
ölçsəniz, sizin üçün də eyni ölçü ilə ölçüləcək və daha artıq veriləcək.
25 [c] Çünki kimin varıdırsa, ona daha çox veriləcək. Amma kimin
yoxudursa, əlində olan da ondan alınacaq».

Cücərmiş toxum məsəli

26 Sonra İsa dedi: «Allahın Padşahlığı torpağa toxum səpən əkinçiyə
bənzəyir. 27 O, gecə yatır, gündüz qalxır. Toxum cücərib boy atır, amma
əkinçi bunun necə baş verdiyini bilmir. 28 Torpaq özü bar gətirir.
Əvvəl cücərti çıxır, sonra sünbül, daha sonra sünbülün dənləri iriləşib
yetişir. 29 [d] Məhsul yetişəndə əkinçi dərhal oraq vurur, çünki biçin vaxtı
gəlmişdir».

Xardal toxumu məsəli
(Mat. 13:31-32,34; Luka 13:18-19)

30 Sonra İsa belə dedi: «Allahın Padşahlığını nəyə bənzədək? Onu hansı
məsəllə göstərək? 31 O, xardal toxumuna bənzəyir ki, yer üzündə torpağa

---

[z] **4:21** Mat. 5:15; Luka 11:33 [a] **4:22** Mat. 10:26; Luka 12:2 [b] **4:24** Mat. 7:2; Luka 6:38
[c] **4:25** Mat. 13:12; 25:29; Luka 19:26 [d] **4:29** Yoel 3:13; Vəh. 4:44

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

əkilən toxumların ən kiçiyi olsa da, 32 əkiləndən sonra böyüyüb bütün
bostan bitkilərindən hündür olur. O qədər böyük qol-budaq atır ki, göydə
uçan quşlar onun kölgəsində yuva qura bilər».
33 İsa xalqın başa düşəcəyi dərəcədə buna bənzər çoxlu məsəllərlə
kəlam söyləyirdi; 34 onlara məsəlsiz söz deməzdi. Amma Öz şagirdləri ilə
tək qalanda hər şeyi izah edirdi.

İsa tufanı yatırır

(Mat. 8:23-27; Luka 8:22-25)

35 Həmin gün axşam düşəndə İsa şagirdlərinə dedi: «Gəlin o biri sahilə
keçək». 36 Şagirdlər camaatdan ayrılaraq İsanı mindiyi qayıqla birgə
apardılar; onun yanında başqa qayıqlar da var idi. 37 Bu vaxt böyük
bir tufan qopdu. Dalğalar qayığa elə hücum çəkdi ki, su artıq onun
içinə doldu. 38 İsa qayığın arxa tərəfində başını yastığa qoyub yatırdı.
Şagirdlər Onu oyadaraq dedilər: «Müəllim! Axı biz həlak oluruq! Bu Səni
narahat etmirmi?» 39 İsa durub küləyə qadağan etdi və gölə dedi: «Sus,
sakit ol!» Külək dayandı və dərin sükut çökdü. 40 İsa onlara dedi: «Niyə
qorxursunuz? Hələ imanınız yoxdurmu?» 41 Onlar dəhşətə düşüb bir-
birindən soruşdular: «Bu Adam kimdir ki, külək də, göl də Ona itaət edir?»

Cinə tutulmuş adam sağaldılır

(Mat. 8:28-34; Luka 8:26-39)

5 1 Onlar gölün o biri sahilində yerləşən Gerasalıların[e] diyarına
getdilər. 2 İsa qayıqdan düşən kimi qəbir mağaralarından natəmiz
ruha tutulmuş bir adam Onunla qarşılaşdı. 3 O, mağaralarda yaşayırdı və
heç kim onu hətta zəncirləyərək saxlaya bilmirdi. 4 Neçə dəfə ona buxov,
zəncir vurmuşdular, lakin o, zəncirləri qırmış, buxovları parçalamışdı.
Heç kəsin onu sakit etməyə gücü çatmırdı. 5 Həmişə, gecə-gündüz
qəbiristanlıqda, dağlarda çığırır və özünü daşlarla yaralayırdı. 6 O, İsanı
uzaqdan görəndə qaçıb Ona səcdə qıldı, 7 bərkdən çığıraraq dedi: «Ey İsa,
Allah-Taalanın Oğlu, məndən nə istəyirsən? Səni and verirəm Allaha,
mənə iztirab vermə!» 8 Çünki İsa ona demişdi: «Ey natəmiz ruh, bu
adamdan çıx!» 9 Sonra İsa ondan soruşdu: «Sənin adın nədir?» O cavab
verdi: «Mənim adım Qoşundur, çünki biz çoxuq». 10 Ruhları bu diyardan
qovmasın deyə o, İsaya çox yalvardı.
11 Orada – dağın yamacında böyük bir donuz sürüsü otlayırdı.
12 Natəmiz ruhlar İsaya yalvardılar: «Bizi donuzlara göndər ki, onların
içinə girək». 13 İsa onlara izin verdi. Natəmiz ruhlar adamdan çıxıb
donuzların içinə girdi. İki min baş heyvandan ibarət sürü də uçurumdan
aşağı, gölə atılıb orada boğuldu.

---

[e] **5:1** *Gerasalıların* – bəzi əlyazmalarda *Qadaralıların* (Mat. 8:28).

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

14 Donuz otaranlar qaçıb bu xəbəri şəhər və kəndlərdə yaydılar.
Camaat nə baş verdiyinə tamaşa etməyə gəldi. 15 Onlar İsanın yanına
gəldilər, əvvəlcə bir qoşun cinə tutulmuş adamın geyinmiş və ağıllanmış
oturduğunu görüb qorxuya düşdülər. 16 Hadisəni görənlər cinə tutulmuş
adamın başına gələnlər və donuzlar haqqında camaata söylədilər.
17 İsaya yalvarmağa başladılar ki, onların bölgəsindən çıxsın. 18 İsa
qayığa minəndə əvvəlcə cinə tutulmuş adam Ona yalvardı ki, İsanın
yanında qalsın. 19 İsa ona izin vermədi, amma dedi: «Evinə, qohum-
əqrəbanın yanına get, Rəbbin sənə etdiyi hər şeyi və sənə necə mərhəmət
göstərdiyini onlara danış». 20 Bu adam da gedib İsanın ona etdiyi hər şeyi
Dekapolis bölgəsində yaymağa başladı və hamı heyrətləndi.

Qızın dirilməsi və qadının şəfa tapması
(Mat. 9:18-26; Luka 8:40-56)

21 İsa yenə qayıqla o biri sahilə keçəndə yanına böyük bir izdiham
yığıldı. O, gölün sahilində idi. 22 Sinaqoq rəislərindən Yair adlı bir
adam gəlib İsanı görəndə ayaqlarına düşdü. 23 Ona çox yalvarıb dedi:
«Qızcığazım can üstündədir. Gəl əllərini onun üstünə qoy ki, sağalıb
yaşasın». 24 İsa da onunla birlikdə getdi. Ardınca böyük bir izdiham
gedərək hər tərəfdən Onu sıxışdırırdı.
25 Orada on iki il qanaxma xəstəliyinə tutulan bir qadın var idi. 26 O,
neçə həkimin əlindən xeyli əzab çəkmiş, bütün varını buna sərf etsə də,
vəziyyəti yaxşılaşmamış, daha da pisləşmişdi. 27 Bu qadın İsa haqqında
eşidib izdihamın içindən keçərək Onun arxasından gəldi və Onun
paltarına toxundu. 28 Çünki bu cür düşünürdü: «Heç olmasa paltarına
toxunsam, sağalaram». 29 Dərhal onun qanaxması kəsildi və bildi ki,
bədənindəki xəstəlikdən sağaldı. 30 İsa dərhal bildi ki, Ondan bir qüvvə
çıxdı və izdihamın içində dönüb soruşdu: «Paltarıma toxunan kim idi?»
31 Şagirdləri Ona cavab verdilər: «Görürsən ki, izdiham Səni sıxışdırır.
Necə soruşa bilərsən ki, Mənə toxunan kim idi?» 32 Bunu edəni görmək
üçün İsa ətrafa baxdı. 33 Qadınsa özünə nə olduğunu bildi. Qorxudan
titrəyərək gəlib İsanın ayağına düşdü və bütün həqiqəti Ona söylədi.
34 İsa da ona dedi: «Qızım, imanın səni xilas etdi. Arxayın get və
xəstəliyindən sağal».
35 İsa hələ danışırdı ki, sinaqoq rəisinin evindən adamlar gəlib dedi:
«Qızın öldü. Daha Müəllimi niyə narahat edirsən?» 36 Lakin İsa bu sözə
məhəl qoymayaraq[f] sinaqoq rəisinə dedi: «Qorxma, yalnız iman et!»
37 O, Peter, Yaqub və Yaqubun qardaşı Yəhyadan başqa heç kimi ardınca
gəlməyə qoymadı. 38 Onlar sinaqoq rəisinin evinə gələndə İsa çox hay-
küy, ağlaşıb nalə çəkənlər gördü. 39 İsa içəri girəndə onlara dedi: «Niyə

---

[f] **5:36** *Bu sözə məhəl qoymayaraq* – bəzi əlyazmalarda *bu sözü eşidib.*

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

hay-küy salıb ağlaşırsınız? Uşaq ölməyib, sadəcə olaraq yatıb». 40 Onlar
İsaya güldülər. Belə olanda İsa hamını bayıra çıxarandan sonra uşağın
ata-anasını, Özü ilə gələnləri götürüb uşaq olan yerə girdi. 41 İsa uşağın
əlindən tutub dedi: «Talita qum!» Bunun mənası belədir: «Qızcığaz, sənə
deyirəm: qalx!» 42 On iki yaşlı qız dərhal qalxıb gəzməyə başladı. O an
oradakılar tamamilə mat qaldı. 43 İsa onlara qadağan etdi ki, bunu heç
kəs bilməsin və sonra dedi ki, qıza yemək versinlər.

İsa Öz yurdunda rədd edilir
(Mat. 13:53-58; Luka 4:16-30)

6 1 İsa oradan ayrılıb Öz yurduna gəldi. Şagirdləri də Onun
ardınca gəlirdi. 2 Şənbə günü olanda O, sinaqoqda təlim
öyrətməyə başladı. Onu dinləyən adamların çoxu təəccüblənərək
dedi: «Bu Adamda belə şeylər haradandır? Bu necə hikmətdir,
Ona verilib? Bu cür möcüzələr Onun əlindən necə gəlir? 3 Bu
Adam həmin dülgər deyilmi? Məryəmin oğlu, Yaqubun, Yusifin,
Yəhudanın və Şimonun qardaşı deyilmi? Onun bacıları burada –
bizim aramızda yaşamırmı?» Onların İsaya acığı tutdu. 4 [g] İsa onlara
dedi: «Bir peyğəmbərə öz yurdundan, qohum-əqrəbaları arasından
və öz evindən başqa heç bir yerdə xor baxmazlar». 5 Orada O heç bir
möcüzə yarada bilmədi, yalnız bir neçə xəstənin üzərinə əl qoyub
şəfa verdi. 6 İsa onların imansızlığına heyrət edirdi. Sonra ətraf
kəndlərdə təlim öyrədərək oraları gəzib-dolaşdı.

On İki şagirdə verilən vəzifə
(Mat. 10:1-15; Luka 9:1-6; 10:1-12)

7 İsa On İki şagirdi yanına çağırıb onları iki-iki göndərməyə
başladı və onlara natəmiz ruhlar üzərində səlahiyyət verdi.
8 [h] Onlara tapşırdı ki, yol üçün əsadan başqa heç nə – nə çörək,
nə torba, nə də qurşaqlarında pul götürsünlər, 9 ayaqlarına səndəl
geysələr də, əyinlərinə iki köynək geyinməsinlər. 10 İsa onlara dedi:
«Harada bir evə girsəniz, çıxanacan orada qalın. 11 [i] Harada sizi
qəbul etməyib sizə qulaq asmaq istəməzlərsə, oradan ayrılarkən
onlara qarşı şəhadət olsun deyə ayaqlarınızın tozunu çırpın».[j]
12 Onlar da yola düşdülər və vəz edərək insanları tövbəyə
çağırdılar. 13 [k] Çoxlu cin çıxartdılar, yağla məsh edərək çox xəstəyə
şəfa verdilər.

---

[g] **6:4** Mat. 13:57; Luka 4:24; Yəh. 4:44 [h] **6:8-11** Luka 10:4-11 [i] **6:11** Həv. 13:51
[j] **6:11** *Tozunu çırpın* – bəzi əlyazmalarda *tozunu çırpın. Sizə doğrusunu deyirəm: qiyamət günü Sodom və Homorranın halı o şəhərin halından daha asan olacaq* (Mat. 10:15).
[k] **6:13** Yaq. 5:14

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhyanın edamı

(Mat. 14:1-12; Luka 9:7-9)

14 [l]Padşah Hirod da olanları eşitdi, çünki İsanın adı tanınırdı. Adamlar
deyirdilər: «Vəftiz edən Yəhya ölülər arasından dirilib. Buna görə də O,
möcüzələr yaradır». 15 Digərləri isə deyirdilər: «Bu, İlyasdır». Bəziləri də
deyirdi: «Keçmişdəki peyğəmbərlərdən birinə oxşar peyğəmbərdir». 16 Amma
Hirod bunu eşidəndə dedi: «Bu, boynunu vurdurduğum Yəhyadır, dirilib!»
17 [m]Hirod qardaşı Filipin arvadı Hirodiyaya görə Yəhyanı tutduraraq
qollarını qandalladıb zindana saldırmışdı. Çünki Hirod Hirodiyanı özünə
arvad olaraq almışdı 18 və Yəhya Hiroda demişdi: «Qardaşının arvadını
almaq sənə qadağandır». 19 Hirodiya Yəhyaya qarşı kin saxlayıb onu
öldürmək niyyətinə düşmüşdü, amma bunu edə bilmirdi. 20 Çünki Hirod
Yəhyanın saleh və müqəddəs bir adam olduğunu bildiyinə görə ondan
qorxub onu qoruyurdu. Hirod ona qulaq asanda çaşqınlığa düşdü,[n] buna
baxmayaraq, onu həvəslə dinləyirdi.
21 Bir gün Hirodiyanın əlinə yaxşı bir fürsət düşdü. Hirod ad günündə
əyanlarına, minbaşılara və Qalileyanın nüfuzlu şəxslərinə ziyafət verdi.
22 Ziyafət zamanı Hirodiyanın qızı[j] içəri daxil olub rəqs etdi. Bu, Hirodun
və qonaqlarının xoşuna gəldi. Padşah qıza dedi: «Ürəyin istəyəni məndən
dilə, mən də sənə verim». 23 Sonra möhkəm and içərək yenə dedi:
«Məndən hər nə istəsən, hətta padşahlığımın yarısını belə, istəsən, sənə
verəcəyəm». 24 Qız isə çıxıb anasından soruşdu: «Mən nə istəməliyəm?» O
cavab verdi: «Vəftiz edən Yəhyanın başını». 25 Qız o saat padşahın yanına
qaçdı və öz istəyini dedi: «İstəyirəm ki, Vəftizçi Yəhyanın başını dərhal
bir sini içində mənə verəsən». 26 Padşahı dərin kədər bürüdü, amma
içdiyi andlara və qonaqlara görə qızın sözünü yerə salmaq istəmədi.
27 Padşah dərhal bir cəllad göndərib Yəhyanın başını gətirməyi əmr etdi.
Cəllad gedib zindanda Yəhyanın boynunu vurdu 28 və onun başını bir sini
içində gətirib qıza verdi. Qız da onu anasına verdi. 29 Yəhyanın şagirdləri
isə bunu eşidəndə gəlib onun cəsədini götürdülər və qəbirə qoydular.

İsa beş min nəfəri doydurur

(Mat. 14:13-21; Luka 9:10-17; Yəh. 6:1-14)

30 Həvarilər İsanın yanına yığıldı və gördükləri işlər, öyrətdikləri təlim
haqqında Ona nəql etdilər. 31 İsa onlara dedi: «Gəlin kimsəsiz yerdə bir az
dincəlin». Çünki gəlib-gedən çox olduğundan yemək yeməyə belə, vaxt
tapmırdılar.

---

[l] **6:14-15** Mat. 16:14; Mark 8:28; Luka 9:19 [m] **6:17-18** Luka 3:19-20 [n] **6:20** *Çaşqınlığa düşdü* – bəzi əlyazmalarda *çox məşğul idi.* [j] **6:22** *Hirodiyanın qızı* – bəzi əlyazmalarda *Hirodun qızı Hirodiya.*

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

[32] Onlar da ayrılıb qayığa minərək hər biri təkbaşına kimsəsiz bir yerə
getdilər. [33] Gedərkən camaat onları gördü və çoxu tanıdı; bütün şəhərlərdən
axışıb piyada getdilər, onlardan qabaq oraya çatdılar.[p] [34] [q]İsa sahilə düşəndə
böyük bir izdiham gördü və onlara rəhmi gəldi. Çünki onlar çobansız
qoyunlara bənzəyirdi. İsa onlara çox şeylər haqqında təlim öyrətməyə başladı.
[35] Vaxt keçirdi. Şagirdləri gəlib İsaya dedilər: «Bura çöllükdür, artıq gecdir.
[36] Camaatı burax, qoy gedib ətrafdakı kənd və obalardan özlərinə bir şey
alıb yesinlər».[r] [37] Amma İsa onlara cavab verdi: «Onlara yeməyi siz verin».
Şagirdlər İsaya dedilər: «Bəlkə gedib iki yüz dinarlıq çörək alaq və onlara
verək ki, yesinlər?» [38] Amma İsa onlara dedi: «Gedin baxın, neçə çörəyiniz
var?» Onlar da baxıb dedilər: «Beş çörəyimiz və iki balığımız var». [39] İsa
onlara əmr etdi ki, camaatı dəstə-dəstə göy otların üstündə oturtsunlar.
[40] Camaat yüz-yüz, əlli-əlli dəstə şəklində oturdu. [41] İsa beş çörəyi və iki balığı
götürüb göyə baxaraq şükür duası etdi. Sonra çörəyi bölüb şagirdlərinə verdi
ki, camaata paylasınlar. İki balığı da hamıya bölüşdürdü. [42] Hamı yeyib-
doydu. [43] Artıq qalan çörək və balıq hissələrini yığdılar, on iki zənbil doldu.
[44] Çörəkləri yeyən kişilərin sayı beş min nəfər idi.

İsa suyun üstü ilə yeriyir
(Mat. 14:22-33; Yəh. 6:15-21)

[45] Bundan dərhal sonra İsa camaatı evlərinə göndərərkən şagirdlərini də
məcbur etdi ki, qayığa minib Özündən əvvəl o biri sahilə – Bet-Saydaya
keçsinlər. [46] İsa camaatı yola salandan sonra dua etmək üçün dağa
çıxdı. [47] Axşam olanda qayıq gölün ortasında idi. Amma İsa quruda tək
dayanmışdı. [48] O gördü ki, şagirdləri güclə avar çəkir, çünki külək onlara
qarşı əsirdi. Gecənin dördüncü növbəsi[s] İsa gölün üstü ilə yeriyərək onların
yanına gəldi və onları keçmək istədi. [49] Şagirdlərsə İsanın gölün üstü ilə
yeridiyini görəndə Onu bir kabus bilib qışqırdılar. [50] Çünki hamı Onu görüb
lərzəyə düşmüşdü. Lakin bu anda İsa onlara müraciət edib dedi: «Cəsarətli
olun, Mənəm, qorxmayın!» [51] Qayığa minib onlara qoşuldu. Külək də
sakitləşdi. Hamı tamamilə mat qaldı. [52] Çünki inadkar ürəkli olduqlarına
görə çörəklə bağlı işi hələ də başa düşməmişdilər.

İsa Ginesarda xəstələrə şəfa verir
(Mat. 14:34-36)

[53] İsa və şagirdlər gölü keçib Ginesar sahilinə çatdılar və qayığı
bağladılar. [54] Onlar qayıqdan düşən kimi camaat İsanı tanıdı [55] və

---

[p] **6:33** *Çatdılar* – bəzi əlyazmalarda *çatdılar və İsanın başına yığıldılar.* [q] **6:34** Say. 27:17; 1Pad. 22:17; 2Saln. 18:16; Yez. 34:5; Zək. 10:2; Mat. 9:36 [r] **6:36** *Özlərinə bir şey alıb yesinlər* – bəzi əlyazmalarda *özlərinə çörək alsın, çünki yeməyə bir şeyləri yoxdur.*
[s] **6:48** *Gecənin dördüncü növbəsi* – hazırkı vaxtla səhər saat üç ilə altı arası.

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qaçıb ətraf yerləri gəzib-dolaşdılar. İsanın harada olduğunu eşidəndə
xəstələri yataqlar üstündə oraya gətirməyə başladılar. 56 İsanın getdiyi
hər yerdə – kəndlərdə, şəhərlərdə, obalarda xəstələri gətirib meydanlara
qoyurdular. Xəstələr heç olmasa İsanın paltarının ətəyinə toxunmaq üçün
yalvarırdılar. Ona toxunanların hamısı sağalırdı.

İnsanı murdar edən nədir?

(Mat. 15:1-20)

7 1 Fariseylər və Yerusəlimdən gələn bəzi ilahiyyatçılar İsanın yanına
yığıldı. 2 Onlar gördülər ki, İsanın şagirdlərindən bəzisi murdar
əllərlə, yəni əllərini yumamış çörək yeyir.[t] 3 Fariseylər və bütün Yəhudilər
ağsaqqallardan qalan adət-ənənəyə əməl edərək əllərini yaxşı-yaxşı yumadan
yemək yeməzlər. 4 Onlar bazardan gələndə yuyunmadan heç nə yeməzlər.
Həmçinin bir sıra başqa adət-ənənələrə də əməl edərlər. Belə ki onlar kasaları,
dolçaları, tunc qazanları və yataqları[u] yuyub paklayarlar. 5 Fariseylər və
ilahiyyatçılar İsadan soruşdular: «Nə üçün şagirdlərin ağsaqqallardan qalan
adət-ənənəyə görə yaşamayaraq murdar əllərlə çörək yeyirlər?» 6 [v]İsa onlara
dedi: «Yeşaya peyğəmbər siz ikiüzlülər üçün nə yaxşı söyləyib! Yazıldığı kimi:

“Bu xalq dodaqları ilə Mənə hörmət edir,
Amma qəlbləri Məndən uzaqdır.
7 Boş yerə Mənə səcdə edirlər,
İnsan əmrlərindən çıxardıqları təlimləri öyrədirlər”.

8 Siz Allahın əmrini atıb insan adət-ənənəsini tutursunuz».[w] 9 Sonra İsa
onlara dedi: «Öz adət-ənənənizi bərqərar etmək[x] üçün Allahın əmrini
kənara atmağı necə də yaxşı bacarırsınız! 10 [y]Çünki Musa belə əmr
etdi: “Ata-anana hörmət et” və “Atasını yaxud anasını söyən adam
öldürülməlidir”. 11 Sizsə deyirsiniz: “Bir adam atasına yaxud anasına
‹məndən umduğun yardım qurban oldu›, yəni ‹Allaha həsr olundu› desə”,
12 onda həmin adama izin vermirsiniz ki, ata-anasına yardım etsin.
13 Bununla da siz nəsildən-nəslə ötürdüyünüz adət-ənənənizlə Allahın
kəlamını heç edirsiniz. Axı buna bənzər çox işlər görürsünüz».

14 İsa yenə camaatı yanına çağırıb onlara dedi: «Hamınız Mənə qulaq
asın və dərk edin. 15 Kənardan insanın daxilinə girən şey insanı murdar
edə bilməz. Amma insanı murdar edən şeylər daxilindən çıxanlardır». 16 [z]

17 İsa camaatdan ayrılıb evə gələndə şagirdləri bu məsəl barəsində
Ondan soruşdular. 18 İsa onlara cavab verdi: «Siz də hələ dərk

---

[t] **7:2** *Yeyirlər* – bəzi əlyazmalarda *yeyirlər. Onlara irad tutdular.* [u] **7:4** *Dolçaları, mis qazanları və yataqları* – bəzi əlyazmalarda *dolçaları və mis qazanları.* [v] **7:6-7** Yeş. 29:13 [w] **7:8** *Tutursunuz* – bəzi əlyazmalarda *tutursunuz. Dolçaları və kasaları yuyub paklayır və buna bənzər çox işlər görürsünüz.* [x] **7:9** *Bərqərar etmək* – bəzi əlyazmalarda *saxlamaq.* [y] **7:10** Çıx. 20:12; 21:17; Lev. 20:9; Qanun. 5:16 [z] **7:15-16** *Çıxanlardır* – bəzi əlyazmalarda *çıxanlardır.* [16] *Eşitməyə qulağı olan eşitsin!*

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etməmisiniz? Başa düşmürsünüz ki, kənardan insanın daxilinə girən
şey insanı murdar edə bilməz? 19 Çünki daxil olan şeylər onun ürəyinə
deyil, qarnına gedir və ifraz olunur». İsa bununla bütün yeməklərin
təmiz olduğunu bəyan etdi. 20 O, sözünə davam etdi: «İnsanı murdar edən
insandan çıxandır. 21 Çünki insanların daxilindən, ürəyindən pis fikirlər,
cinsi əxlaqsızlıq, oğurluq, qatillik, 22 zinakarlıq, tamahkarlıq, şər əməllər,
hiylə, pozğunluq, paxıllıq, küfr, lovğalıq və ağılsızlıq çıxar. 23 Bütün bu
pis işlər insan daxilindən çıxıb onu murdar edir».

Finikiyalı qadının imanı
(Mat. 15:21-28)

24 İsa oradan ayrılıb Sur bölgəsinə[a] getdi. O bir evə girdi və istəmədi
ki, harada olduğunu bilən olsun. Amma bunu gizlədə bilmədi. 25 Bir
qadının azyaşlı qızı natəmiz ruha tutulmuşdu. Qadın İsa haqqında xəbər
tutan kimi gəlib Onun ayaqlarına düşdü. 26 Bu qadın Suriya Finikiyasında
doğulmuş bir Yunan idi. O, İsaya yalvardı ki, qızından cini çıxartsın. 27 İsa
ona dedi: «Qoy əvvəl uşaqlar doysun, çünki uşaqların çörəyini götürüb
itlərə atmaq düzgün olmaz». 28 Qadınsa Ona cavab verdi: «Ya Rəbb, axı[b]
itlər də uşaqların süfrə altına tökdüyü qırıntılardan yeyir». 29 İsa qadına
dedi: «Get, sənin bu sözünə görə cin qızını tərk etdi». 30 Qadın evinə
gələndə gördü ki, qızı yatağında uzanıb və cin ondan çıxıb.

Kar və pəltək bir adamın sağalması

31 İsa yenə Sur bölgəsindən çıxdı, Sidonu keçdi və Dekapolis
bölgəsindən keçərək Qalileya gölünə çatdı. 32 Bir kar və pəltək
adamı İsanın yanına gətirdilər və yalvardılar ki, əlini onun üzərinə
qoysun. 33 İsa həmin adamı camaatdan ayırıb başqa bir yerə apardı və
barmaqlarını bu adamın qulaqlarına qoydu, tüpürüb onun dilinə toxundu.
34 Göyə baxdı, ah çəkərək ona dedi: «Effata!», yəni «Açıl!» 35 O anda bu
adamın həm qulaqları açıldı, həm də dilinin bağlılığı düşdü və o aydın
danışmağa başladı. 36 İsa bunu görənlərə qadağan etdi ki, bu barədə heç
kimə heç nə deməsinlər. Lakin nə qədər çox qadağan etsə də, o qədər çox
xəbər yaydılar. 37 Hamı hədsiz təəccüblənərək dedi: «Hər işin öhdəsindən
yaxşı gəlir: həm karların qulağını, həm də lalların dilini açır».

İsa dörd min nəfəri doydurur
(Mat. 15:32-39)

8 1 O günlər yenə böyük izdiham toplaşdı. Onların yeməkləri olmadığı
üçün İsa şagirdləri yanına çağırıb dedi: 2 «Bu camaata yazığım gəlir,

---

[a] **7:24** *Sur bölgəsinə* – bəzi əlyazmalarda *Sur və Sidon bölgələrinə* (Mat. 15:21). [b] **7:28** *Ya Rəbb, axı* – bəzi əlyazmalarda *Haqlısan, ya Rəbb! Amma* (Mat. 15:27).

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

çünki üç gündür ki, yanımdadırlar və yeməyə heç nələri yoxdur. 3 Əgər
onları evlərinə ac yola salsam, yolda taqətdən düşərlər. Onların bəzisi
uzaqdan gəlib». 4 Şagirdləri Ona cavab verdilər: «Kimsə bu çöllükdə
haradan çörək tapa bilər ki, bu qədər insanı doydursun?» 5 İsa onlardan
soruşdu: «Neçə çörəyiniz var?» Onlar dedilər: «Yeddi». 6 Onda İsa camaata
əmr etdi ki, yerə otursunlar. Yeddi çörəyi götürdü və şükür edərək
bölüb paylamaq üçün şagirdlərinə verdi. Şagirdlər də camaata payladı.
7 Onların bir neçə kiçik balığı da var idi və İsa şükür duası edəndən
sonra bunları da paylamağı əmr etdi. 8 Camaat yeyib-doydu. Artıq qalan
hissələri yığdılar, yeddi səbət doldu. 9 Orada dörd minə yaxın adam var
idi. İsa onları yola saldı. 10 O, şagirdləri ilə birlikdə dərhal qayığa minib
Dalmanuta bölgəsinə getdi.

Fariseylərin və Hirodun mayası
(Mat. 12:38-39; 16:1-12)

11 [c] Fariseylər İsanın yanına gəlib Onunla mübahisə etməyə başladılar.
Onu sınamaq üçün istədilər ki, göydən gələn bir əlamət göstərsin. 12 [d] O,
ürəyində dərin bir ah çəkib dedi: «Niyə bu nəsil əlamət axtarır? Sizə
doğrusunu deyirəm: bu nəslə heç bir əlamət verilməyəcək». 13 Sonra
onları tərk edib yenə qayığa mindi və o biri sahilə tərəf üzdü.

14 Şagirdləri çörək götürməyi yaddan çıxarmışdılar. Qayıqda onların
yalnız bir dənə çörəyi var idi. 15 [e] İsa onlara xəbərdarlıq edərək dedi:
«Ehtiyatlı olun, fariseylərin mayasından və Hirodun mayasından
özünüzü gözləyin». 16 Şagirdlər isə öz aralarında danışıb deyirdilər:
«Bunu çörəyimiz olmadığı üçün deyir». 17 İsa bunu bilərək onlara dedi:
«Nə üçün çörəyinizin yoxluğundan danışırsınız? Hələ dərk etmirsinizmi,
başa düşmürsünüzmü? Niyə ürəyiniz inadkardır? 18 [f] Gözləriniz ola-ola
görmürsünüzmü? Qulaqlarınız ola-ola eşitmirsinizmi? Məgər yadınızdan
çıxıb? 19 Mən beş çörəyi beş min nəfərin arasında bölüb paylayanda
yemək tikələrindən neçə zənbil doldurdunuz?» Onlar dedilər: «On iki».
20 «Yeddi çörəyi dörd min nəfərin arasında bölüb paylayanda çörək
tikələrindən neçə səbət doldurdunuz?» Onlar dedilər: «Yeddi». 21 İsa
onlara dedi: «Hələ başa düşməmisinizmi?»

Bet-Saydada olan korun şəfa tapması

22 Onlar Bet-Saydaya gəldilər. Bəzi adamlar İsanın yanına bir kor
adam gətirdilər və İsa bu adama toxunsun deyə Ona yalvardılar. 23 İsa
korun əlindən tutub kənddən kənara apardı. Sonra onun gözlərinə
tüpürüb əllərini onun üzərinə qoydu və soruşdu: «Bir şey görürsənmi?»

---

[c] **8:11** Luka 11:16 [d] **8:12** Luka 11:29 [e] **8:15** Luka 12:1 [f] **8:18-19** Yeş. 6:9-10; Yer. 5:21; Yez. 12:2; Mark 4:12

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

24 Kor yuxarı baxıb dedi: «Adamlar görürəm, ağaclara oxşayır, amma
yeriyirlər». 25 Onda İsa əllərini yenidən bu adamın gözlərinin üstünə
qoydu. Kor adam gözlərini açıb baxdı. O şəfa tapdı və hər şeyi aydın
görməyə başladı. 26 İsa onu evinə göndərdi və dedi: «Kəndə belə, girmə».[g]

Peterin Məsihi tanıması

(Mat. 16:13-20; Luka 9:18-21)

27 İsa şagirdləri ilə birgə Filip Qeysəriyyəsinin kəndlərinə tərəf yollandı.
Yolda şagirdlərindən soruşdu: «Adamların dediyinə görə Mən kiməm?»
28 [h]Şagirdləri Ona belə cavab verdilər: «Bəziləri Vəftizçi Yəhya, başqaları
İlyas, digərləri isə deyirlər ki, peyğəmbərlərdən birisən». 29 [i]İsa onlardan
soruşdu: «Bəs siz nə deyirsiniz? Sizcə Mən kiməm?» Peter Ona cavab
verdi: «Sən Məsihsən». 30 İsa şagirdlərinə qadağan etdi ki, Onun haqqında
heç kəsə danışmasınlar.

İsa ölüb-diriləcəyi barədə əvvəlcədən xəbər verir

(Mat. 16:21-28; Luka 9:22-27)

31 İsa onlara təlim öyrətməyə başladı: «Bəşər Oğlu çox əzab çəkməli,
ağsaqqallar, başçı kahinlər və ilahiyyatçılar tərəfindən rədd edilməli,
öldürülməli və üç gündən sonra dirilməlidir». 32 İsa bu sözləri aydın
deyirdi. Peter isə Onu bir kənara çəkib etiraz etməyə başladı. 33 Amma İsa
dönüb şagirdlərinə baxdı və Peterə etiraz etdi: «Çəkil qarşımdan, Şeytan!
Sən Allahın işləri haqqında deyil, insan əməlləri barəsində fikirləşirsən».

34 [j]İsa şagirdləri ilə birgə camaatı da yanına çağırıb belə dedi: «Əgər bir
kəs Mənim ardımca gəlmək istəyirsə, özündən imtina etsin və çarmıxını
götürüb ardımca gəlsin. 35 [k]Kim canını xilas etmək istəyirsə, onu itirəcək,
amma kim Mənimlə Müjdə uğrunda canını itirirsə, onu xilas edəcək.
36 İnsana bütün dünyanı qazanıb canını itirməyinin nə xeyri var? 37 İnsan
öz canının əvəzinə nə verə bilər? 38 Bu vəfasız və günahkar nəsil arasında
kim Məndən və Mənim sözlərimdən utanarsa, Bəşər Oğlu da Atasının
izzəti içində müqəddəs mələklərlə birgə gələndə o adamdan utanacaq».

9 1 İsa onlara dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm: burada duranlardan
bəzisi Allahın Padşahlığının qüdrətli gəlişini görmədən ölməyəcək».

İsanın görünüşü dəyişir

(Mat. 17:1-13; Luka 9:28-36)

2 [l]Altı gündən sonra İsa Özü ilə yalnız Peter, Yaqub və Yəhyanı
götürüb hündür bir dağa çıxdı. Onların qarşısında görünüşü dəyişdi.

---

[g] **8:26** *Girmə* – bəzi əlyazmalarda *girmə və orada heç kimə bir söz demə.*
[h] **8:28** Mark 6:14-15; Luka 9:7-8 [i] **8:29** Yəh. 6:68-69 [j] **8:34** Mat. 10:38; Luka 14:27
[k] **8:35** Mat. 10:39; Luka 17:33; Yəh. 12:25 [l] **9:2-7** 2Pet. 1:17-18

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

3 Onun libası göz qamaşdırıcı ağ rəng aldı. Yer üzündə heç bir paltar
təmizləyən onu belə ağ edə bilməzdi. 4 O an İlyas və Musa onlara
göründü. Onlar İsa ilə söhbət edirdi. 5 Peter sözə başlayıb İsaya dedi:
«Rabbi! Nə yaxşı ki biz buradayıq. Gəl üç çardaq quraq, biri Sənin,
biri Musa, biri də İlyas üçün». 6 O bilmirdi ki, nə desin, çünki onları
dəhşət bürümüşdü. 7 [m] Bu zaman bir bulud onların üzərinə kölgə saldı.
Buluddan bir səs gəldi: «Bu Mənim sevimli Oğlumdur, Ona qulaq
asın!» 8 Birdən ətrafa baxanda artıq yanlarında İsadan başqa kimsəni
görmədilər.

9 Dağdan enərkən İsa şagirdlərinə qadağan etdi ki, Bəşər Oğlu ölülər
arasından dirilənə qədər orada gördüklərini heç kimə deməsinlər.
10 Onlar da bu sözü ürəklərində saxladılar, amma bir-birlərindən
soruşdular ki, ölülər arasından dirilmək nə deməkdir. 11 [n] Ondan
soruşdular: «Elə isə niyə ilahiyyatçılar deyirlər ki, əvvəlcə İlyas
gəlməlidir?» 12 İsa onlara belə dedi: «Düzdür, əvvəlcə İlyas gəlib hər şeyi
yoluna qoymalıdır. Bəs Bəşər Oğlu barəsində nə üçün yazılıb ki, O, çox
əzab çəkib alçaldılmalıdır? 13 Lakin sizə deyirəm: artıq İlyas gəldi və
haqqında yazıldığı kimi, nə istədilərsə, onun başına gətirdilər».

Oğlandan cin çıxarılır
(Mat. 17:14-20; Luka 9:37-43)

14 Onlar şagirdlərin yanına gələndə böyük bir izdihamın toplaşdığını və
bir neçə ilahiyyatçının şagirdlərlə mübahisə etdiyini gördülər. 15 İsanı görən
kimi bütün izdihamı heyrət bürüdü və qarşısına qaçıb Onu salamladılar.
16 İsa adamlardan soruşdu: «Onlarla nə barədə mübahisə edirsiniz?»
17 Camaat arasından biri Ona cavab verdi: «Müəllim! Mən Sənin yanına lallıq
ruhuna tutulmuş oğlumu gətirmişəm. 18 Ruh onu harada tutursa, yerə çırpır,
uşağın ağzı köpüklənir, dişlərini qıcıdır və qıc olur. Şagirdlərindən xahiş
etdim ki, bu ruhu qovsunlar, amma bacarmadılar». 19 İsa da cavabında onlara
dedi: «Ey imansız nəsil! Nə vaxta qədər sizinlə qalacağam? Nə vaxta qədər
sizə dözəcəyəm? Uşağı yanıma gətirin!» 20 Uşağı Onun yanına gətirdilər və
İsanı görən kimi ruh dərhal uşağı sarsıtdı. Uşaq yerə yıxılıb yuvarlanırdı və
ağzından köpük daşırdı. 21 İsa onun atasından soruşdu: «Bu uşaq nə vaxtdan
belə hala düşüb?» Uşağın atası dedi: «Körpəlikdən bəri. 22 Bu ruh onu həlak
etmək üçün dəfələrlə oda və suya atıb. Amma bacarırsansa, bizə kömək et,
bizə rəhmin gəlsin!» 23 İsa ona dedi: «“Bacarırsansa” nə sözdür?[j] İman edən
üçün hər şey mümkündür!» 24 Uşağın atası dərhal fəryad qopararaq dedi:
«İman edirəm,[p] kömək et ki, imansızlığım yox olsun!» 25 İsa camaatın qaçıb

---

[m] **9:7** Mat. 3:17; Mark 1:11; Luka 3:21-22 [n] **9:11** Mal. 4:5; Mat. 11:14
[j] **9:23** *“Bacarırsansa” nə sözdür?* – bəzi əlyazmalarda *İman edə bilirsənsə.* [p] **9:24** *Dedi: «İman edirəm* – bəzi əlyazmalarda *göz yaşları içində dedi: «Ya Rəbb, iman edirəm.*

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

gəldiyini görəndə natəmiz ruha qadağan edib dedi: «Ey lallıq və karlıq ruhu,
Mən sənə əmr edirəm, bu uşağın içindən çıx və bir daha ora girmə!» 26 Ruh
çığırıb uşağı sarsıdaraq çıxdı. Uşaq ölü kimi düşdü və çoxları dedi: «O öldü!»
27 Lakin İsa uşağın əlindən tutub qaldırdı və o, ayağa qalxdı.
28 İsa evə girəndən sonra şagirdləri təklikdə Ondan soruşdular: «Bəs nə
üçün biz o ruhu qova bilmədik?» 29 İsa onlara cavab verdi: «Bu cür ruhlar
yalnız dua ilə[q] çıxa bilər».

İsa ölüb-diriləcəyi barədə yenə xəbər verir

(Mat. 17:22-23; Luka 9:43-45)

30 Onlar oranı tərk edib Qalileyadan keçirdilər. İsa istəmirdi ki, kimsə
bundan xəbər tutsun. 31 Çünki şagirdlərinə təlim öyrədirdi. Onlara belə
deyirdi: «Bəşər Oğlu insan əllərinə təslim ediləcək və Onu öldürəcəklər.
Öldürüldükdən üç gün sonra O diriləcək». 32 Lakin şagirdlər bu sözü başa
düşmədilər və Ondan soruşmaqdan da qorxurdular.

Ən böyük kimdir?

(Mat. 18:1-9; Luka 9:46-50; 17:1-2)

33 Onlar Kefernahuma gəldilər. İsa evdə olanda şagirdlərdən soruşdu:
«Yol boyu nə barədə mübahisə edirdiniz?» 34 [r]Heç kim dillənmədi,
çünki yol boyu öz aralarında kimin ən böyük olması barədə mübahisə
etmişdilər. 35 [s]İsa oturub On İki şagirdi yanına çağıraraq dedi: «Əgər
bir kəs birinci olmaq istəyirsə, hamıdan axırıncı və hamının xidmətçisi
olsun». 36 [t]O, balaca bir uşağı götürüb şagirdlərin arasına qoydu və sonra
uşağı qucağına alıb onlara dedi: 37 «Kim Mənim adımla belə uşaqlardan
birini qəbul edərsə, Məni qəbul edər. Kim Məni qəbul edərsə, Məni yox,
Məni Göndərəni qəbul edər».
38 Yəhya Ona dedi: «Müəllim, biz Sənin adınla[u] cinləri qovan bir nəfəri
gördük, amma bizim ardımızca gəlmədiyinə görə ona mane olduq». 39 İsa
onlara dedi: «Ona mane olmayın! Elə bir adam yoxdur ki, Mənim adımla
möcüzə göstərsin və sonra Məni pisləsin. 40 [v]Çünki əleyhimizə olmayan
bizim tərəfimizdədir. 41 [w]Məsihə məxsus olduğunuz üçün kim sizə bir
kasa su içirdərsə, sizə doğrusunu deyirəm: mükafatsız qalmayacaq.
42 Kim Mənə iman edən bu kiçiklərdən birini pis yola çəkərsə, öz
boynuna böyük bir dəyirman daşı asıb dənizə atılmaq onun üçün daha
yaxşı olar. 43 [x]Əgər əlin səni pis yola çəkərsə, onu kəs. Sənin əbədi həyata
şikəst olaraq daxil olmağın iki əllə cəhənnəmə, sönməz oda düşməyindən

---

[q] **9:29** *Dua ilə* – bəzi əlyazmalarda *dua və orucla.* [r] **9:34** Luka 22:24
[s] **9:35** Mat. 20:26-27; 23:11; Mark 10:43-44; Luka 22:25-26 [t] **9:36-37** Mat. 10:40; Luka 10:16; Yəh. 13:20 [u] **9:38** *Sənin adınla* – bəzi əlyazmalarda *ardımızca gəlmədən Sənin adınla.* [v] **9:40** Mat. 12:30; Luka 11:23 [w] **9:41** Mat. 10:42 [x] **9:43** Mat. 5:30

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

yaxşıdır. 44[y] 45 Əgər ayağın səni pis yola çəkərsə, onu kəs. Sənin əbədi
həyata topal olaraq daxil olmağın iki ayaqla cəhənnəmə atılmağından
yaxşıdır. 46[z] 47[a] Əgər gözün səni pis yola çəkərsə, onu çıxart. Sənin
tək gözlə Allahın Padşahlığına daxil olmağın iki gözlə cəhənnəmə
atılmağından yaxşıdır. 48[b] Oradakıları gəmirən qurd ölmür və oranın
yanar odu sönmür. 49[c] Çünki hamı odla duzlanacaq.[d] 50[e] Duz yaxşı şeydir,
amma əgər duz dadsız olarsa, ona nə ilə dad vermək olar? Qoy sizdə duz
və aranızda da sülh olsun».

Boşanma haqqında
(Mat. 19:1-12)

10 1 İsa oradan ayrılıb Yəhudeya bölgəsinə və İordan çayının o biri
tayına getdi. Yenə çoxlu adam Onun başına yığıldı və O, adətinə
görə yenidən təlim öyrətməyə başladı.
2 Bəzi fariseylər İsanın yanına gəlib Onu sınamaq üçün belə bir sual
verdilər: «Kişinin öz arvadını boşamağa icazəsi varmı?» 3 İsa onlara cavab
verdi: «Musa sizə nə əmr etdi?» 4[f] Onlar dedi: «Musa kişiyə talaq kağızını
yazıb arvadını boşamağa icazə verdi». 5 İsa da onlara belə dedi: «O bu əmri
ürəyiniz inadkar olduğuna görə yazdı. 6[g] Allah yaradılışın başlanğıcından
"onları kişi və qadın olaraq yaratdı". 7[h] "Buna görə də kişi ata-anasını tərk
edib arvadına qovuşacaq 8 və ikisi bir bədən olacaq". Artıq onlar iki deyil,
bir bədəndir. 9 Buna görə də qoy Allahın birləşdirdiyini insan ayırmasın».
10 Onlar evdə olarkən şagirdlər İsaya bu barədə yenə sual verdilər.
11[i] İsa onlara belə cavab verdi: «Arvadını boşayıb başqası ilə evlənən kəs
arvadına münasibətdə zina edir. 12 Ərindən boşanıb başqasına gedən
qadın da zina edir».

İsa uşaqlara xeyir-dua verir
(Mat. 19:13-15; Luka 18:15-17)

13 Adamlar uşaqları İsanın yanına gətirirdilər ki, İsa onlara toxunsun.
Şagirdlərsə onlara qadağan etdilər. 14 Bunu görən İsa acıqlanaraq
onlara dedi: «Uşaqları buraxın, qoy Mənim yanıma gəlsinlər! Onlara
mane olmayın! Çünki Allahın Padşahlığı belələrinə məxsusdur. 15[j] Sizə
doğrusunu deyirəm: kim Allahın Padşahlığını bir uşaq kimi qəbul

---

[y] **9:43-44** *Yaxşıdır* – bəzi əlyazmalarda *yaxşıdır.* 44 *Oradakıları gəmirən qurd ölmür və oranın yanar odu sönmür* (Mark 9:48). [z] **9:45-46** *Cəhənnəmə atılmağından yaxşıdır* – bəzi əlyazmalarda *cəhənnəmə, sönməz oda atılmağından yaxşıdır.* 46 *Oradakıları gəmirən qurd ölmür və oranın yanar odu sönmür* (Mark 9:43,48). [a] **9:47** Mat. 5:29 [b] **9:48** Yeş. 66:24 [c] **9:49** Lev. 2:13 [d] **9:49** *Duzlanacaq* – bəzi əlyazmalarda *duzlanacaq. Hər qurban da duzlanacaq.* [e] **9:50** Mat. 5:13; Luka 14:34-35 [f] **10:4** Qanun. 24:1-4; Mat. 5:31 [g] **10:6** Yar. 1:27; 5:2 [h] **10:7-8** Yar. 2:24 [i] **10:11-12** Mat. 5:32; Luka 16:18; 1Kor. 7:10-11 [j] **10:15** Mat. 18:2-3

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

etməsə, oraya əsla daxil ola bilməz». 16 Sonra uşaqları qucaqlayıb əllərini
onların üzərinə qoydu və xeyir-dua verdi.

Var-dövlət və Allahın Padşahlığı
(Mat. 19:16-30; Luka 18:18-30)

17 İsa yola çıxarkən bir nəfər qaça-qaça Onun yanına gəldi. Onun
qarşısında diz çökərək soruşdu: «Ey yaxşı Müəllim, mən nə etməliyəm ki,
əbədi həyatı irs olaraq alım?» 18 İsa ona dedi: «Mənə niyə yaxşı deyirsən?
Tək Allahdan başqa yaxşısı yoxdur. 19 [k] Onun əmrlərini bilirsən: "Qətl
etmə. Zina etmə. Oğurluq etmə. Yalandan şahidlik etmə. Kimisə aldatma.
Ata-anana hörmət et"». 20 Bu adamsa İsaya dedi: «Müəllim, bunların
hamısına gəncliyimdən bəri riayət edirəm». 21 İsa ona məhəbbətlə
baxaraq dedi: «Sənin bir şeyin çatışmır: get nəyin varsa, satıb yoxsullara
payla. Onda göydə xəzinən olacaq. Sonra qayıt,[l] Mənim ardımca gəl».
22 Bunu eşidən adam pərt oldu. Kədərlənib getdi, çünki var-dövləti çox
idi.
23 İsa ətrafındakılara baxdı və şagirdlərinə dedi: «Var-dövləti olanların
Allahın Padşahlığına daxil olması nə qədər çətindir!» 24 Onun sözlərindən
şagirdləri heyrət bürüdü. Amma İsa yenə onlara cavab verib dedi:
«Övladlarım, Allahın Padşahlığına daxil olmaq[m] nə qədər çətindir!
25 Dəvənin iynə gözündən keçməsi varlı adamın Allahın Padşahlığına
daxil olmasından asandır». 26 Onlar daha da təəccüblənərək bir-birlərinə
dedilər: «Elə isə, kim xilas ola bilər?» 27 İsa onlara baxıb dedi: «Bu,
insanlar üçün qeyri-mümkündür, amma Allah üçün yox. Çünki Allah
üçün hər şey mümkündür».
28 Peter Ona belə deməyə başladı: «Bax biz hər şeyi qoyub Sənin ardınca
gəlmişik». 29 İsa cavab verdi: «Sizə doğrusunu deyirəm: Mənimlə Müjdə
uğrunda ya evini ya qardaşlarını ya bacılarını ya anasını ya atasını ya
uşaqlarını və yaxud tarlalarını atan elə bir kəs yoxdur ki, 30 indi bu dövrdə
çəkdiyi əzab-əziyyətlə birgə bundan yüz qat artıq evlər, qardaşlar, bacılar,
analar, uşaqlar, tarlalar, gələcək dövrdə isə əbədi həyat almasın. 31 [n] Amma
birinci olanların çoxu axırıncı, axırıncı olanlarsa birinci olacaq».

İsa ölüb-diriləcəyi barədə üçüncü dəfə xəbər verir
(Mat. 20:17-19; Luka 18:31-34)

32 Onlar yola çıxıb Yerusəlimə gedirdilər. İsa onların qabağında
gedirdi. Şagirdləri isə heyrət bürümüşdü, Onun ardınca gələnlər qorxu

---

[k] **10:19** Çıx. 20:12-16; Qanun. 5:16-20 [l] **10:21** *Qayıt* – bəzi əlyazmalarda *qayıt, çarmıxını götür* (Mark 8:34). [m] **10:24** *Allahın Padşahlığına daxil olmaq* – bəzi əlyazmalarda *var-dövlətinə bel bağlayanlar üçün Allahın Padşahlığına daxil olmaq.* [n] **10:31** Mat. 20:16; Luka 13:30

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

içində idi. İsa On İki şagirdi yenə bir tərəfə çəkib başına gələcək hadisələr
barədə danışmağa başladı: 33 «Bax Yerusəlimə qalxırıq, Bəşər Oğlu başçı
kahinlərə və ilahiyyatçılara təslim olunacaq. Onu ölümə məhkum edib
başqa millətlərə təslim edəcəklər. 34 Onlar Bəşər Oğlunu ələ salacaq, Ona
tüpürəcək və qamçılayıb öldürəcəklər. O, üç gündən sonra diriləcək».

Kim üstündür?
(Mat. 20:20-28)

35 Zavdayın oğulları Yaqub və Yəhya Ona yaxınlaşıb dedilər: «Müəllim,
istəyirik ki, dilədiyimizi bizim üçün edəsən». 36 İsa onlardan soruşdu: «Nə
istəyirsiniz, sizin üçün edim?» 37 Onlar İsaya dedilər: «Sən izzətlənəndə
qoy birimiz sağında, o birimiz solunda otursun». 38[j] Amma İsa onlara
dedi: «Nə dilədiyinizi özünüz də bilmirsiniz. Mənim içdiyim kasadan
siz də içə bilərsinizmi? Mənim vəftiz olduğum kimi siz də vəftiz ola
bilərsinizmi?» 39 Onlar dedilər: «Bilərik». İsa onlara dedi: «Mənim içdiyim
kasadan siz də içəcəksiniz, Mənim vəftiz olduğum kimi siz də vəftiz
olacaqsınız. 40 Amma sağımda və yaxud solumda oturmağa izin vermək
Məndən asılı deyil. Ora kimlər üçün hazırlanıbsa, onlara veriləcək».
41 Bunu eşidən on şagirdin Yaqubla Yəhyaya acığı tutmağa başladı.
42[p] Onda İsa şagirdləri yanına çağırıb dedi: «Bilirsiniz ki, millətlərin
rəhbəri sayılanlar onların üzərində hökmranlıq, əyanları da onlara
ağalıq edir. 43 Sizin aranızda isə qoy belə olmasın. Sizlərdən böyük olmaq
istəyən xidmətçiniz olsun. 44 Aranızda birinci olmaq istəyən hamının
qulu olsun. 45 Çünki Bəşər Oğlu gəlmədi ki, Ona xidmət etsinlər, gəldi ki,
Özü xidmət etsin və çoxlarını satın almaq üçün Öz canını fidyə versin».

Kor Bartimayın gözləri açılır
(Mat. 20:29-34; Luka 18:35-43)

46 Sonra onlar Yerixoya gəldilər. İsa şagirdləri ilə birgə böyük
izdihamla Yerixodan çıxanda Timay oğlu Bartimay adlı bir kor dilənçi yol
kənarında oturmuşdu. 47 Nazaretli İsanın orada olduğunu eşitdikdə «Ey
Davud Oğlu İsa! Mənə rəhm elə!» deyə bağırmağa başladı. 48 Çox adamsa
ona qadağan edib susdurmaq istədisə də, o «Ey Davud Oğlu! Mənə rəhm
elə!» deyə daha ucadan bağırdı. 49 İsa dayanıb dedi: «Onu çağırın». Onlar
bu kor adamı çağıraraq dedilər: «Cəsarətli ol, qalx, O səni çağırır». 50 O,
üst paltarını üstündən atdı və yerindən sıçrayaraq İsanın yanına gəldi.
51 İsa ondan soruşdu: «Nə istəyirsən, sənin üçün edim?» Kor adam Ona
dedi: «Rabbuni,[q] gözlərim açılsın». 52 İsa ona dedi: «Get, imanın səni xilas
etdi». Həmin an bu adamın gözləri açıldı və o da İsanın ardınca getdi.

---

[j] **10:38** Luka 12:50 [p] **10:42-44** Mat. 23:11; Mark 9:35; Luka 22:25-26 [q] **10:51** *Rabbuni* – arami dilində *Müəllimim.*

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

İsanın Yerusəlimə girməsi
(Mat. 21:1-11; Luka 19:28-40; Yəh. 12:12-19)

11 1 Onlar Yerusəlimə yaxınlaşarkən Zeytun dağının yamacındakı
Bet-Faqe ilə Bet-Anyaya gəldikləri zaman İsa şagirdlərindən
ikisini göndərərək 2 onlara dedi: «Qarşınızdakı kəndə gedin. Oraya girən
kimi hələ heç kəsin minmədiyi, bağlanmış bir sıpa tapacaqsınız. Onu açıb
buraya gətirin. 3 Kim sizdən soruşsa: "Bunu nə üçün edirsiniz?", ona "bu
sıpa Rəbbə lazımdır, tezliklə yerinə qaytaracaq" deyin».
4 Onlar getdilər. Küçədə bir evin qapısının kənarına bağlanmış sıpa
tapıb onu açdılar. 5 Orada duran bəzi adamlar onlardan soruşdu: «Nə
edirsiniz? Bu sıpanı nə üçün açırsınız?» 6 Şagirdlər İsanın dediklərini
onlara təkrarlayanda o adamlar şagirdlərə imkan verdilər. 7 Onlar
sıpanı İsanın yanına gətirdilər və öz paltarlarını sıpanın üstünə sərdilər.
İsa sıpanın belinə mindi. 8 Bir çoxu paltarlarını, bəzisi də ətrafdakı
ağaclardan kəsdikləri budaqları yola döşədi. 9 [r]İsanın önündə gedənlər və
ardınca gələnlər belə nida edirdilər:

«Hosanna![s]
Rəbbin ismi ilə Gələnə alqış olsun!
10 Atamız Davudun gələn Padşahlığı xeyir-dualı olsun!
Ən ucalarda hosanna!»

11 İsa Yerusəlimə daxil olub məbədə girdi. O hər şeyə nəzər saldı. Sonra
On İki şagirdlə bərabər Bet-Anyaya getdi, çünki artıq gec idi.

Barsız əncir ağacı
(Mat. 21:18-19; Luka 13:6-9)

12 Ertəsi gün onlar Bet-Anyadan çıxdılar. O zaman İsa acmışdı.
13 Uzaqda yarpaqlı bir əncir ağacı gördü və ağaca yaxınlaşdı ki, bəlkə
onda meyvə tapar. Amma onun yanına gələndə ağacda yarpaqdan başqa
bir şey tapmadı, çünki əncirin bar mövsümü deyildi. 14 Onda İsa ağaca
dedi: «Qoy səndən bir daha heç kəs meyvə yeməsin!» Bunu şagirdləri də
eşitdi.

İsa satıcıları məbəddən qovur
(Mat. 21:12-17; Luka 19:45-48; Yəh. 2:13-22)

15 Onlar Yerusəlimə gəldilər. İsa məbədə girib orada alver edənləri
qovmağa başladı. Sərrafların masalarını və göyərçin satanların
kürsülərini çevirdi, 16 heç kimi yük daşıyaraq məbəd həyətlərindən
keçməyə qoymadı. 17 [t]Onlara təlim öyrədərək dedi: «Məgər yazılmayıb ki,

---

[r] **11:9** Zəb. 118:25-26 [s] **11:9-10** *Hosanna* – ibrani dilində *xilas et.* Nida kimi işlənir.
[t] **11:17** Yeş. 56:7; Yer. 7:11

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

“Mənim evim bütün xalqlar üçün
Dua evi adlandırılacaq”?
Amma siz onu “quldur yuvasına” çevirmisiniz!» 18 Bunu eşidən başçı
kahinlər və ilahiyyatçılar İsanı öldürmək üçün yol axtarırdılar. Çünki
bütün xalq Onun təliminə təəccübləndiyi üçün Ondan qorxurdular.
19 Axşam olanda İsa və şagirdləri şəhərdən kənara çıxdı.

İmanın gücü
(Mat. 21:20-22)

20 Səhər erkən onlar əncir ağacının yanından keçəndə gördülər ki, ağac
kökündən quruyub. 21 Hadisəni xatırlayan Peter İsaya dedi: «Rabbi, bax
lənətlədiyin əncir ağacı quruyub». 22 İsa cavab verib onlara dedi: «Allaha
imanınız olsun. 23 [u]Sizə doğrusunu deyirəm: kim bu dağa “Qalx, dənizə
atıl!” deyərsə və ürəyində şübhə etmədən dediyinin olacağına inanarsa,
onun üçün ediləcək. 24 Buna görə sizə deyirəm: dua edib hər nə diləsəniz,
inanın ki, artıq almısınız[v] və istədiyiniz sizin üçün ediləcək. 25 [w]Durub
dua edəndə kimdən narazılığınız varsa, bağışlayın ki, göylərdə olan
Atanız da təqsirlərinizi bağışlasın». 26 [x]

İsanın səlahiyyəti
(Mat. 21:23-27; Luka 20:1-8)

27 Onlar yenə Yerusəlimə gəldilər. İsa məbəddə gəzən zaman başçı
kahinlər, ilahiyyatçılar və ağsaqqallar Ona yaxınlaşıb 28 dedilər: «Sən bu
işləri hansı səlahiyyətlə edirsən? Bu işləri görmək üçün Sənə bu səlahiyyəti
kim verib?» 29 İsa onlara belə cavab verdi: «Mən də sizə bir sual verəcəyəm;
ona cavab versəniz, Mən də bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi sizə
deyərəm. 30 Yəhyanın vəftizi göydən idimi, yoxsa insanlardan? Mənə
cavab verin». 31 Onlarsa aralarında müzakirə edərək belə dedilər: «Əgər
desək “göydən”, “Bəs nə üçün ona inanmadınız?” deyəcək. 32 Amma desək
“insanlardan”?» O zaman xalqdan qorxurdular, çünki hamı Yəhyanı həqiqi
peyğəmbər sayırdı. 33 Cavabında İsaya dedilər: «Bilmirik». İsa da onlara
dedi: «Bunları hansı səlahiyyətlə etdiyimi Mən də sizə demirəm».

Pis bağbanlar məsəli
(Mat. 21:33-46; Luka 20:9-19)

12 1 [y]İsa məsəllər söyləyib onlarla danışmağa başladı: «Bir adam
üzüm bağı saldı, oranın ətrafına çəpər çəkdi. İçində yer qazaraq

---

[u] **11:23** Mat. 17:20-21; 1Kor. 13:2 [v] **11:24** *Artıq almısınız* – bəzi əlyazmalarda *alırsınız.*
[w] **11:25** Mat. 6:14-15; 18:35 [x] **11:25-26** *Bağışlasın* – bəzi əlyazmalarda *bağışlasın.* [26]
Əgər siz bağışlamasanız, göylərdə olan Atanız da sizin təqsirlərinizi bağışlamaz (Mat. 6:15).
[y] **12:1** Yeş. 5:1-7

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

üzümsıxan düzəltdi, nəzarət qülləsi tikdi. Sonra isə bağı bağbanlara
icarəyə verərək başqa ölkəyə getdi. 2 Məhsul vaxtı çatanda bağbanların
yanına bir qul göndərdi ki, üzüm bağının məhsulundan bir qədərini
onlardan alsın. 3 Lakin bağbanlar qulu tutub döydülər və əliboş geri
qaytardılar. 4 Bağ sahibi onların yanına yenə başqa bir qul göndərdi. Onun
da başını vurub yardılar və biabır etdilər. 5 Başqasını göndərdi, onu isə
öldürdülər. O, çox adam göndərdi, onlardan bəzisini döydülər, bəzisini isə
öldürdülər. 6 Yanında ancaq bir nəfər qalmışdı ki, bu da onun sevimli oğlu
idi. "Oğluma hörmət edərlər" deyərək axırda onu onların yanına göndərdi.
7 Bağbanlarsa bir-birlərinə dedilər: "Varis budur. Gəlin onu öldürək, onda
miras bizə qalacaq". 8 Beləcə onu tutub öldürdülər və bağdan kənara
atdılar. 9 Beləliklə, bağ sahibi nə edəcək? Gəlib bağbanları həlak edəcək və
bağı başqalarına verəcək. 10 [z] Məgər siz bu Müqəddəs Yazını oxumamısınız?

"Bənnaların rədd etdiyi daş
Guşədaşı olub.
11 Bu, Rəbbin işi idi,
Gözümüzdə xariqəli bir işdir"».

12 Yəhudi rəhbərləri başa düşdülər ki, İsa bu məsəli onlar barədə
söylədi. Ona görə də İsanı tutmaq üçün yol axtarırdılar, lakin camaatdan
qorxdular. Beləcə Onu tərk edib getdilər.

Hər kəsin öz haqqı
(Mat. 22:15-22; Luka 20:20-26)

13 Sonra İsanı dediyi sözlərlə tələyə salmaq üçün fariseylərdən və
hirodçulardan bəzisini Onun yanına göndərdilər. 14 Onlar gəlib İsaya
dedilər: «Müəllim, biz bilirik ki, Sən etibarlı adamsan və heç kimə
tərəfkeşlik etmirsən. Çünki insanlar arasında fərq qoymursan və Allahın
yolunu həqiqətə görə öyrədirsən. Bizim üçün qeysərə vergi verməyə icazə
var ya yox? Biz vergi verək ya yox?» 15 Onların ikiüzlülüyünü bilən İsa dedi:
«Məni niyə sınağa çəkirsiniz? Mənə bir dinar gətirin, baxım». 16 Onlar da
gətirdilər. İsa soruşdu: «Sikkənin üstündəki bu təsvir və yazı kimindir?» Ona
dedilər: «Qeysərin». 17 İsa onlara dedi: «Elə isə, qeysərin haqqını qeysərə,
Allahın haqqını Allaha verin». Onlar İsanın sözlərinə heyrətləndilər.

Dirilmə haqqında sual
(Mat. 22:23-33; Luka 20:27-40)

18 [a] Dirilmənin olmadığını iddia edən bəzi sadukeylər İsanın yanına
gəlib soruşdular: 19 «Müəllim, Musa bizim üçün belə yazmışdır: "Əgər
bir adamın qardaşı ölsə, arvadı dul qalsa, amma övladı olmazsa, o biri
qardaş bu dul arvadı alıb ölən qardaşın nəslini davam etdirsin". 20 Yeddi

---

[z] **12:10-11** Zəb. 118:22-23 [a] **12:18-19** Qanun. 25:5; Həv. 23:8

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

qardaş var idi. Birincisi bir arvad aldı, amma övladı olmadan öldü.
21 Bu arvadı ikinci qardaş aldı, o da özündən sonra övlad qoymadan
öldü, üçüncüsü də, 22 hətta yeddincisinə qədər belə etdi,[b] amma övladı
olmadan öldü. Hamısından sonra bu qadın da öldü. 23 Qiyamət günündə,[c]
ölülər diriləndə bu qadın onlardan hansının arvadı olacaq? Çünki yeddi
qardaşın yeddisi də bu qadını almışdı».
24 İsa onlara belə cavab verdi: «Nə Müqəddəs Yazıları, nə də Allahın
qüdrətini bilirsiniz. Yanılmanıza səbəb bu deyilmi? 25 İnsanlar ölülər
arasından diriləndə nə evlənir, nə də ərə gedirlər. Ancaq səmadakı
mələklər kimi olurlar. 26 [d]Bəs ölülərin dirildiyinə gəlincə, Musanın
kitabındakı kolla bağlı əhvalatda Allahın necə ona "Mən İbrahimin
Allahı, İshaqın Allahı və Yaqubun Allahıyam" dediyini oxumamısınızmı?
27 Allah ölülərin deyil, dirilərin Allahıdır. Beləliklə, siz çox yanılırsınız».

Əmrlərin ən əsası

(Mat. 22:34-40; Luka 10:25-28)

28 İlahiyyatçılardan biri gəlib onların mübahisələrinə qulaq asdı və İsanın
onlara yaxşı cavab verdiyini görüb Ondan soruşdu: «Əmrlərin ən əsası
hansıdır?» 29 [e]İsa cavab verdi: «Əmrlərin ən əsası budur: "Dinlə, ey İsrail!
Allahımız Rəbb yeganə Rəbdir. 30 Allahın Rəbbi bütün qəlbinlə, bütün
varlığınla, bütün düşüncənlə və bütün gücünlə sev".[f] 31 [g]İkincisi də budur:
"Qonşunu özün kimi sev". Bunlardan böyük əmr yoxdur». 32 [h]İlahiyyatçı
Ona dedi: «Müəllim, Sən nə yaxşı dedin, həqiqəti söylədin. Allah yeganədir,
Ondan başqası yoxdur. 33 Onu bütün qəlbinlə, bütün ağlınla[i] və bütün
gücünlə sevmək, qonşunu da özün kimi sevmək yandırma qurbanlarının və
başqa qurbanların hamısından daha vacibdir». 34 Dərrakəli cavab verdiyini
görən İsa ona dedi: «Sən Allahın Padşahlığından uzaq deyilsən». Bundan
sonra heç kim İsadan bir şey soruşmağa cəsarət etmədi.

Məsih kimin Oğludur?

(Mat. 22:41-46; Luka 20:41-44)

35 İsa məbəddə təlim öyrədərək belə sual verdi: «Niyə ilahiyyatçılar
Məsih Davudun Oğludur deyirlər? 36 [j]Davud özü Müqəddəs Ruh vasitəsilə

"Rəbb mənim Ağama dedi:
‹Mən düşmənlərini ayaqlarının altına salanadək
Sağımda otur›"

---

[b] **12:22** *Belə etdi* – bəzi əlyazmalarda *bu arvadla evləndi.* [c] **12:23** *Qiyamət günündə* – hərfi tərcümədə *Dirilmədə.* [d] **12:26** Çıx. 3:6 [e] **12:29-30** Qanun. 6:4-5 [f] **12:30** *Sev* – bəzi əlyazmalarda *sev". Bu, əsas əmrdir.* [g] **12:31** Lev. 19:18 [h] **12:32** Qanun. 4:35
[i] **12:33** *Bütün ağlınla* – bəzi əlyazmalarda *bütün ağlınla, bütün varlığınla.*
[j] **12:36** Zəb. 110:1

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

deyib. 37 Davud özü Ona “Ağa” deyə müraciət edir. O necə Davudun oğlu
ola bilər?» Böyük izdiham sevinclə Ona qulaq asırdı.

İsa ilahiyyatçıları məzəmmət edir

(Mat. 23:5-7; Luka 20:45-47)

38 İsa təlim öyrədərək dedi: «İlahiyyatçılardan özünüzü qoruyun.
Onlar uzun paltarlarda gəzməyi, bazar meydanlarında salam almağı,
39 sinaqoqlarda baş kürsüləri, ziyafətlərdə yuxarı başı tutmağı xoşlayarlar.
40 Onlar dul qadınların evlərini yeyib-dağıdar və özlərini göstərmək üçün
uzun-uzadı dua edərlər. Bu adamların cəzası daha ağır olacaq».

Dul qadının ianəsi

(Luka 21:1-4)

41 İsa məbədin ianə qutusunun qarşısında oturub xalqın oraya necə
pul atmasına baxırdı. Bir çox varlı adam oraya böyük məbləğdə pul
atırdı. 42 Bir kasıb dul qadın da gəlib bir kodrant[k] məbləğində iki lepton[l]
pul atdı. 43 İsa şagirdlərini yanına çağırıb onlara dedi: «Sizə doğrusunu
deyirəm: bu kasıb dul qadın ianə qutusuna hamıdan çox pul atdı.
44 Çünki onların hamısı varlarının artıqlığından verdi, bu qadın isə
kasıblığına baxmayaraq, dolanmaq üçün əlində nə varsa, hamısını verdi».

Axır zamanın əlamətləri

(Mat. 24:1-28; Luka 21:5-24)

13 1 İsa məbəddən çıxarkən şagirdlərindən biri Ona dedi: «Müəllim,
bax nə gözəl daşlar, nə gözəl binalardır!» 2 İsa ona dedi: «Bu
böyük binaları görürsənmi? Onların daşı daş üstündə qalmayacaq,
hamısı yerlə yeksan olacaq».
3 İsa məbədlə üzbəüz olan Zeytun dağında oturanda Peter, Yaqub, Yəhya
və Andrey Ondan ayrılıqda soruşdu: 4 «Bizə söylə, bu dediklərin nə vaxt
baş verəcək? Bunların hamısı başa çatmaq üzrə olanda hansı əlamətlər
olacaq?» 5 İsa onlara cavab verməyə başladı: «Ehtiyatlı olun, qoy sizi heç
kim aldatmasın. 6 Mənim adımla çox adam gəlib “mən Oyam” deyərək
çoxlarını aldadacaq. 7 Müharibələr və müharibə xəbərləri eşidəndə təlaşa
düşməyin. Bunlar baş verməlidir, amma bu hələ hər şeyin axırı deyil.
8 Çünki millət millətə, padşahlıq padşahlığa qarşı çıxacaq. Yerbəyer
zəlzələlər və aclıq[m] olacaq. Bunlar sanki doğuş ağrılarının başlanğıcıdır.
9 [n] Amma siz ehtiyatlı olun. Adamlar sizi məhkəmələrə çəkəcək,
sinaqoqlarda döyəcəklər. Onlara şəhadət etmək üçün siz Mənə görə

---

[k] **12:42** *Kodrant* – pul vahidi. [l] **12:42** *Lepton* – ən kiçik pul vahidi. [m] **13:8** *Zəlzələlər və aclıq* – bəzi əlyazmalarda *zəlzələlər, aclıq və qarmaqarışıqlıqlar.* [n] **13:9-13** Mat. 10:17-22; Luka 12:11-12

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

valilərin və padşahların qarşısında duracaqsınız. 10 Əvvəlcə bütün
millətlərə Müjdə vəz olunmalıdır. 11 [j] Sizi aparıb məhkəməyə çəkəndə nə
deyəcəyiniz barədə qabaqcadan qayğı çəkməyin,[p] amma həmin vaxt sizə
nə bildirilərsə, onu danışın. Çünki danışan siz yox, Müqəddəs Ruhdur.
12 Qardaş qardaşı, ata övladını ölümə təslim edəcək. Övladlar ata-anasına
qarşı çıxıb onları edam etdirəcək. 13 Mənim adıma görə hamı sizə nifrət
edəcək. Amma axıracan dözən xilas olacaq.
14 [q] Viranəlik[r] gətirən iyrənc şeyin heç olmamalı yerdə qoyulduğunu
gördüyünüz zaman – qoy oxuyan bunu anlasın – Yəhudeyada olanlar
dağlara qaçsın. 15 [s] Damda olan evindən nə isə götürmək üçün aşağı
enib evinə girməsin. 16 Tarlada olan üst paltarını götürmək üçün geri
qayıtmasın. 17 Həmin günlər hamilələrin və körpə əmizdirənlərin vay
halına! 18 Dua edin ki, bu hadisə qış fəslində baş verməsin. 19 [t] Çünki o
günlərdə elə bir əzab-əziyyət olacaq ki, Allahın yaratdığı bu kainatın
başlanğıcından indiyə qədər beləsi olmayıb və heç olmayacaq da. 20 Əgər
Rəbb o günləri qısaltmasaydı, heç bir insan xilas ola bilməzdi. Amma
Rəbb seçilmişlərə – Öz seçdiyi insanlara görə o günləri qısaldıb.
21 [u] O zaman əgər kimsə sizə desə ki, "bax, Məsih buradadır" yaxud
da "bax, oradadır", inanmayın. 22 Çünki yalançı məsihlər və yalançı
peyğəmbərlər törəyəcək. Onlar əlamətlər və xariqələr göstərəcəklər ki,
imkan taparlarsa, seçilmişləri də aldatsınlar. 23 Amma siz ehtiyatlı olun!
Bax Mən sizə hər şeyi əvvəlcədən söyləmişəm.

Bəşər Oğlunun zühuru

(Mat. 24:29-35; Luka 21:25-33)

24 [v] Amma o günlərdə, o əzab-əziyyətdən sonra
Günəş tutulacaq,
Ay nurunu saçmayacaq,
25 Ulduzlar göydən töküləcək,
Səma cisimləri lərzəyə gələcək.
26 [w] O zaman onlar Bəşər Oğlunun buludlar içində böyük qüdrət və
izzətlə gəldiyini görəcək. 27 Onda Bəşər Oğlu mələklərini göndərəcək və
yer üzünün ucundan göyün ucuna qədər dörd külək istiqamətindən Öz
seçdiklərini toplayacaq.
28 Əncir ağacından ibrət alın: onun budağı cücərib yarpaqlananda
bilirsiniz ki, yay fəsli artıq yaxındır. 29 Eləcə siz də bu şeylərin baş

---

[j] **13:11** Luka 12:11-12 [p] **13:11** *Qayğı çəkməyin* – bəzi əlyazmalarda *qayğı çəkməyin, götür-qoy etməyin.* [q] **13:14** Dan. 9:27; 11:31; 12:11 [r] **13:14** *Viranəlik* – bəzi əlyazmalarda *Daniel peyğəmbərin bəhs etdiyi viranəlik* (Mat. 24:15). [s] **13:15-16** Luka 17:31 [t] **13:19** Dan. 12:1; Vəhy 7:14 [u] **13:21** Luka 17:21,23 [v] **13:24-25** Yeş. 13:10; 34:4; Yez. 32:7; Yoel 2:10,31; 3:15; Vəhy 6:12-13 [w] **13:26** Dan. 7:13; Vəhy 1:7

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

verdiyini görəndə bilin ki, Bəşər Oğlu yaxındadır, lap qapıdadır. 30 Sizə
doğrusunu deyirəm: bu nəsil ömrünü sona çatdırmazdan əvvəl bütün
bunlar baş verəcək. 31 Yer və göy keçib gedəcək, amma Mənim sözlərim
əsla keçib getməyəcək.

Bilinməyən gün və saat

(Mat. 25:13-15; Luka 12:39-48)

32 [x]Lakin o günü və o saatı nə səmadakı mələklər, nə də Oğul bilir.
Atadan başqa heç kim bilmir. 33 Ehtiyatlı olun, oyaq olun.[y] Çünki
bilmirsiniz ki, o an nə vaxt gələcək. 34 [z]Bu, səyahətə çıxan bir adama
bənzəyir. Evindən ayrılarkən qullarına səlahiyyət verir və hərəsinə bir
iş tapşırır. Qapı nəzarətçisinə də əmr edir ki, oyaq olsun. 35 [a]Ona görə də
oyaq olun. Çünki ev sahibinin nə vaxt – axşammı, gecə yarısımı, xoruz
banlayandamı yaxud sübh tezdənmi gələcəyini bilmirsiniz. 36 Qoy o qəfil
gəlib sizi yatan görməsin. 37 Sizə söylədiklərimi hamıya deyirəm, oyaq
olun!»

İsanı öldürmək üçün sui-qəsd hazırlanır

(Mat. 26:1-5; Luka 22:1-2; Yəh. 11:45-53)

14 1 [b]Pasxa və Mayasız Çörək bayramına iki gün qalmışdı. Başçı
kahinlər və ilahiyyatçılar İsanı hiylə ilə tutub öldürmək üçün bir
yol axtarırdılar. 2 Onlar deyirdilər: «Bunu bayramda etməyək, yoxsa xalq
arasında qarışıqlıq düşər».

İsa Bet-Anyada

(Mat. 26:6-13; Yəh. 12:1-8)

3 [c]İsa Bet-Anyada cüzamlı Şimonun evində süfrəyə oturanda bir qadın
Onun yanına gəldi və qadının əlində içində çox bahalı xalis nard yağı
olan ağ mərmər qab var idi. Qadın qabı sındıraraq yağı İsanın başına
tökdü. 4 Bəziləri acıqlanıb bir-birlərinə dedilər: «Bu ətir niyə boş yerə
israf olunur? 5 Axı bu ətiri üç yüz dinardan artıq qiymətə satıb pulunu
yoxsullara vermək olardı». Onlar qadını danladılar. 6 Lakin İsa dedi:
«Qadını rahat buraxın. Niyə onu incidirsiniz? O Mənim üçün gözəl bir
iş gördü. 7 [d]Yoxsullar həmişə sizin yanınızdadır, istədiyiniz vaxt onlara
kömək edə bilərsiniz. Mənsə həmişə yanınızda olmayacağam. 8 Qadın
bacardığını etdi. Mənim bədənimə dəfn üçün əvvəlcədən yağ çəkdi.
9 Sizə doğrusunu deyirəm: dünyanın hansı yerində Müjdə vəz edilərsə, bu
qadının etdiyi bu iş də danışılacaq ki, o yada salınsın».

---

[x] **13:32** Mat. 24:36 [y] **13:33** *Oyaq olun* – bəzi əlyazmalarda *oyaq olun, dua edin.*
[z] **13:34** Luka 12:36-38 [a] **13:35** Mat. 24:42 [b] **14:1** Çıx. 12:1-27 [c] **14:3** Luka 7:37-38
[d] **14:7** Qanun. 15:11

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Yəhudanın xəyanəti

(Mat. 26:14-16; Luka 22:3-6; Yəh. 13:18-30)

10 O zaman On İki şagirddən biri olan Yəhuda İskaryot İsanı başçı
kahinlərə təslim etmək niyyəti ilə onların yanına getdi. 11 Başçı
kahinlər bunu eşidərkən sevindilər və Yəhudaya pul verəcəklərini vəd
etdilər. O da İsanı təslim etmək üçün fürsət axtarmağa başladı.

Axırıncı şam yeməyi

(Mat. 26:17-30; Luka 22:7-23; Yəh. 13:21-30; 1Kor. 11:23-25)

12 Pasxa quzusu qurban kəsildiyi Mayasız Çörək bayramının ilk
günü şagirdləri İsadan soruşdular: «Sənin Pasxa yeməyin üçün haraya
gedib hazırlıq görməyimizi istəyirsən?» 13 İsa da şagirdlərindən
ikisini göndərdi və dedi: «Şəhərə girin, orada qarşınıza səhənglə su
daşıyan bir nəfər çıxacaq. Onun ardınca gedin. 14 O hansı evə girərsə,
oranın sahibinə deyin: "Müəllim deyir: ‹Şagirdlərimlə birgə Pasxa
yeməyini yeyəcəyim qonaq otağım haradadır?›" 15 Ev sahibi sizə yuxarı
mərtəbədə döşənib hazırlanmış böyük bir otaq göstərəcək. Orada
bizim üçün hazırlıq işləri görün». 16 Şagirdlər yola çıxıb şəhərə getdilər.
Hər şeyin Onun dediyi kimi olduğunu gördülər və Pasxa yeməyi üçün
hazırlıq etdilər.
17 Axşam düşəndə İsa On İki şagirdi ilə birlikdə gəldi. 18 [e] Onlar
süfrəyə oturub yemək yeyərkən İsa dedi: «Sizə doğrusunu deyirəm:
sizlərdən biri – Mənimlə yemək yeyən biri Mənə xəyanət edəcək».
19 Onlar kədərlənməyə başladılar və bir-bir Ondan soruşdular: «Mən
deyiləm ki?» 20 İsa onlara dedi: «Siz On İki nəfərdən biridir. Mənimlə
birlikdə çörəyini qaba batıran odur. 21 Bəşər Oğlu Özü barəsində
yazıldığı kimi gedir. Amma vay o adamın halına ki, Bəşər Oğluna
xəyanət edir! O adam heç doğulmasaydı, onun üçün daha yaxşı
olardı».
22 Onlar yeyəndə İsa çörək götürdü, şükür duası edib onu böldü
və şagirdlərə verərək dedi: «Alın! Bu Mənim bədənimdir». 23 Sonra
bir kasa götürdü və şükür edib onu da şagirdlərə verdi və hamısı
oradan içdi. 24 [f] İsa onlara dedi: «Bu, Əhdin[g] bağlanması üçün çoxları
uğrunda axıdılan Mənim qanımdır. 25 Sizə doğrusunu deyirəm:
Allahın Padşahlığında təzəsini içəcəyim günə qədər üzüm ağacının
məhsulundan əsla içməyəcəyəm».
26 Onlar ilahi oxuyandan sonra çıxdılar və Zeytun dağına tərəf
getdilər.

---

[e] **14:18** Zəb. 41:9 [f] **14:24** Çıx. 24:8; Yer. 31:31-34 [g] **14:24** *Əhdin* – bəzi əlyazmalarda *Yeni Əhdin* (Luka 22:20).

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Peterin inkarı əvvəlcədən bildirilir

(Mat. 26:31-35; Luka 22:31-34; Yəh. 13:36-38)

27[h]İsa şagirdlərinə dedi: «Hamınız Məni atıb gedəcəksiniz,[i] çünki belə
yazılıb:
"Çobanı vuracağam,
Qoyunlar pərən-pərən olacaq".
28[j]Amma Mən diriləndən sonra sizdən qabaq Qalileyaya gedəcəyəm».
29 Peter Ona dedi: «Hamı Səni atıb getsə də, mən belə etməyəcəyəm».
30 İsa ona dedi: «Sənə doğrusunu deyirəm: bu gün, bu gecə xoruz iki dəfə
banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən». 31 Amma Peter
daha qətiyyətlə danışdı: «Əgər Səninlə birlikdə ölməyim lazım olsa belə,
Səni əsla inkar etməyəcəyəm». Bütün şagirdlər də belə dedilər.

Getsemani bağında

(Mat. 26:36-46; Luka 22:39-46)

32 Sonra Getsemani adlanan bir yerə gəldilər. İsa şagirdlərinə dedi:
«Mən dua edərkən siz burada oturub-qalın». 33 O, Peteri, Yaqubu və
Yəhyanı Özü ilə apardı. Özündə bir həyəcan və narahatlıq hiss etməyə
başladı. 34 Onlara belə dedi: «Ürəyimi elə dərin kədər bürüyüb, az qalır
ki, ölüm. Burada qalın və oyaq olun».
35 İsa bir qədər irəli getdi və üzüstə yerə qapanıb dua etdi ki,
mümkündürsə, bu an Ondan yan keçsin. 36 O belə dedi: «Abba – Ata,
Sənin üçün hər şey mümkündür. Bu kasanı[k] Məndən uzaqlaşdır. Amma
Mənim yox, Sənin iradən olsun». 37 İsa şagirdlərin yanına qayıdıb gördü
ki, onlar yatıb. O, Peteri səslədi: «Şimon, yatmısan? Məgər bir saat oyaq
qala bilməzdin? 38 Oyaq qalıb dua edin ki, sınağa düşməyəsiniz. Ruh
həvəsli, cisimsə gücsüzdür». 39 İsa yenə oradan uzaqlaşdı və eyni sözləri
təkrar edərək dua etdi.
40 Qayıdanda gördü ki, onlar yenə yatıb. Çünki onların gözləri
yumulurdu. Bilmədilər ki, İsaya nə desinlər. 41 İsa üçüncü dəfə onların
yanına qayıdıb dedi: «Hələ də yatıb dincəlirsiniz? Bəsdir! Vaxt yetişdi!
Budur, Bəşər Oğlu günahkarların əlinə təslim olunur. 42 Qalxın gedək.
Budur, Mənə xəyanət edən gəlir!»

İsa həbs olunur

(Mat. 26:47-56; Luka 22:47-53; Yəh. 18:3-12)

43 İsa hələ danışarkən On İki şagirddən biri olan Yəhuda gəlib çıxdı.
Onun yanında başçı kahinlərin, ilahiyyatçıların və ağsaqqalların

---

[h] **14:27** Zək. 13:7 [i] **14:27** *Məni atıb gedəcəksiniz* – hərfi tərcümədə *Məndə büdrəyəcəksiniz.*
[j] **14:28** Mat. 28:16 [k] **14:36** *Kasa* – İsanın çarmıxdakı ölümünün rəmzi.

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

göndərdiyi əli qılınclı və dəyənəkli bir dəstə adam var idi. 44 İsaya
xəyanət edən Yəhuda onlara işarə ilə bildirib demişdi: «Kimi öpsəm,
İsa Odur. Onu tutub möhkəm nəzarət altında aparın». 45 O anda İsaya
yaxınlaşıb «Rabbi!» deyərək Onu öpdü. 46 Yanındakı adamlar əl atıb
İsanı tutdular. 47 İsanın yanındakılardan biri qılınc çəkdi və baş kahinin
qulunu vurub qulağını qopartdı.
48 İsa onlara dedi: «Nə üçün quldur üstünə gələn kimi qılınc və
dəyənəklərlə Məni tutmağa gəlmisiniz? 49 [l]Hər gün məbəddə sizin yan-
yörənizdə təlim öyrədirdim, heç Məni tutmadınız. Amma qoy Müqəddəs
Yazılar yerinə yetsin». 50 Onda hamı İsanı atıb qaçdı.
51 Çılpaq bədənini kətan örtüklə bürüyən bir gənc İsanın ardınca
gedirdi. Əsgərlər onu yaxaladılar. 52 Amma o, kətan örtükdən sıyrılıb
çılpaq qaçdı.

İsa Ali Şuranın önündə

(Mat. 26:57-68; Luka 22:54-55,63-71; Yəh. 18:13-24)

53 İsanı baş kahinin yanına gətirdilər. Başçı kahinlərin hamısı,
ağsaqqallar və ilahiyyatçılar da oraya toplaşdı. 54 Peter uzaqdan baş
kahinin həyətinə qədər İsanın ardınca gedirdi. O, mühafizəçilərlə birgə
həyətdə, tonqalın ətrafında oturub qızınırdı.
55 Başçı kahinlər və Ali Şuranın hamısı İsanı edam etmək üçün Onun
əleyhinə şahidlik ifadəsi axtarırdılar, amma tapa bilmirdilər. 56 Çoxları
Onun əleyhinə yalançı şahidlik etdi, lakin ifadələri bir-birinə uyğun
gəlmirdi. 57 [m]Bəziləri qalxıb Onun əleyhinə yalançı şahidlik edərək
dedilər: 58 «Biz Onun belə dediyini eşitdik: "Mən əllə qurulan bu məbədi
dağıdıb üç gün ərzində əllə qurulmayan başqa bir məbəd tikəcəyəm"».
59 Amma onların da ifadələri bir-birinə uyğun gəlmirdi.
60 Baş kahin toplantı arasından ayağa qalxıb İsadan soruşdu: «Sənin
heç cavabın yoxdur? Onlar Sənin əleyhinə bu nə ifadədir verirlər?»
61 Amma İsa susmaqda davam etdi, heç cavab vermədi. Baş kahin yenə
Ondan soruşdu: «Xeyir-dua Sahibi Olanın Oğlu Məsih Sənsənmi?»
62 [n]İsa ona dedi: «Mənəm! Siz Bəşər Oğlunun Qüdrətli Olanın[j] sağında
oturduğunu və göyün buludları ilə gəldiyini görəcəksiniz». 63 [p]Onda baş
kahin əynindəki paltarını cırıb dedi: «Artıq şahidlərə nə ehtiyacımız var?
64 Siz Onun küfr söylədiyini eşitdiniz! Bəs buna nə deyirsiniz?» Onların
hamısı İsa üçün hökm verdi ki, O, ölüm cəzasına layiqdir.
65 Bəziləri Onun üstünə tüpürməyə, Onun gözlərini bağlayaraq yumruq
vurmağa başladılar və dedilər: «Peyğəmbərlik elə görək!» Mühafizəçilər
də tutub Ona şillə vurdular.

---

[l] **14:49** Luka 19:47-48; 21:37 [m] **14:57-58** Yəh. 2:19 [n] **14:62** Dan. 7:13 [j] **14:62** *Qüdrətli Olan* – yəni Allah. [p] **14:63-64** Lev. 24:16

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Peter İsanı inkar edir
(Mat. 26:69-75; Luka 22:56-62; Yəh. 18:15-18,25-27)

66 Peter aşağıda, həyətdə ikən baş kahinin qarabaşlarından biri gəldi.
67 Qızınmaqda olan Peteri görən kimi onu diqqətlə süzüb dedi: «Sən də
Nazaretli İsa ilə birlikdə idin». 68 Amma Peter bunu inkar edərək dedi:
«Bilmirəm və başa düşmürəm, sən nə danışırsan». O, bayır qapının
önünə çıxdı və bu anda xoruz banladı. 69 Qarabaş Peteri görəndə yenə
yanındakılara deməyə başladı: «Bu da onlardandır». 70 Peter yenə inkar
etdi. Bir az sonra orada duranlar yenə ona dedilər: «Doğrudan da, sən
onlardansan, çünki Qalileyalısan».[q] 71 Peter isə özünü qarğıyıb and içərək
dedi: «Dediyiniz o Adamı tanımıram».
72 Həmin anda xoruz ikinci dəfə banladı. Peter İsanın «xoruz iki dəfə
banlamazdan əvvəl sən Məni üç dəfə inkar edəcəksən» dediyi sözü
yadına saldı. Ona görə ağlamağa başladı.

İsa Romalı vali Pilatın önündə
(Mat. 27:1-2,11-26; Luka 23:1-25; Yəh. 18:28–19:16)

15 1 Səhər erkən başçı kahinlər, ağsaqqallar, ilahiyyatçılar və Ali Şuranın
hamısı dərhal məşvərət edəndən sonra İsanın əl-qolunu bağlayaraq
Pilatın yanına aparıb ona təslim etdilər. 2 Pilat Ondan «Yəhudilərin Padşahı
Sənsənmi?» deyə soruşdu. İsa cavabında ona dedi: «Sənin dediyin kimidir».
3 Başçı kahinlər Onu çox şeydə ittiham edirdilər. 4 Pilat Ondan yenə soruşdu:
«Heç cavab verməyəcəksənmi? Gör Səni nə qədər ittiham edirlər!» 5 Amma İsa
yenə də ona cavab vermədi. Pilat buna heyrətləndi.
6 Hər Pasxa bayramında Pilat xalqın xahişi ilə bir məhbusu azad edərdi.
7 Üsyan zamanı adam öldürən üsyançılarla birlikdə Barabba adlı bir nəfər
də həbs olunmuşdu. 8 Xalq Pilatın yanına çıxıb ondan[r] xahiş etməyə
başladı ki, həmişəki kimi onların istəyini yerinə yetirsin. 9 Pilat onlara
cavab verərək dedi: «İstəyirsiniz, sizin üçün Yəhudilərin Padşahını azad
edim?» 10 Çünki başçı kahinlərin İsanı paxıllıqdan təslim etdiyini bilirdi.
11 Ancaq başçı kahinlər xalqı qızışdırdılar ki, İsanın yox, Barabbanın azad
olmasını xahiş etsinlər.
12 Pilat yenə onlardan soruşaraq dedi: «Bəs nə istəyirsiniz? Yəhudilərin
Padşahı dediyiniz bu Adama nə edim?» 13 «Onu çarmıxa çək!» deyə yenə
bağırdılar. 14 Pilat «Axı O nə pislik edib?» deyə soruşdu. Onlarsa «Onu
çarmıxa çək!» deyə daha ucadan bağırdılar. 15 Xalqı razı salmaq istəyən
Pilat onlar üçün Barabbanı azad etdi. İsanı isə qamçılatdıqdan sonra
çarmıxa çəkilməyə təslim etdi.

---

[q] **14:70** *Qalileyalısan* – bəzi əlyazmalarda *Qalileyalısan, nitqin də eynidir.* [r] **15:8** *Pilatın yanına çıxıb ondan* – bəzi əlyazmalarda *bağırıb Pilatdan.*

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

Əsgərlər İsanı təhqir edir
(Mat. 27:27-31; Yəh. 19:2-3)

16 Əsgərlər İsanı həyətdən içəriyə, yəni vali sarayına apardılar. Bütün
alayı topladılar. 17 Ona tünd qırmızı bir xalat geyindirdilər və tikanlardan
bir tac hörüb başına qoydular. 18 «Yəhudilərin Padşahı sağ olsun!» deyərək
İsanı salamlamağa başladılar. 19 Sonra qamışla Onun başına vurub Ona
tüpürdülər və önündə diz çökərək səcdə qıldılar. 20 Onu ələ salandan
sonra tünd qırmızı xalatı əynindən çıxarıb Öz paltarlarını geyindirdilər.
Sonra Onu çarmıxa çəkmək üçün bayıra apardılar.

İsa çarmıxa çəkilir
(Mat. 27:32-44; Luka 23:26-43; Yəh. 19:17-25)

21 [s]O vaxt Şimon adlı Kirenalı bir nəfər kənd yerindən gəlib oradan
keçirdi. O, İsgəndər və Rufusun atasıdır. Onu İsanın çarmıxını daşımağa
məcbur etdilər.
22 İsanı Qolqota adlanan yerə gətirdilər. «Qolqota» «Kəllə yeri»
deməkdir. 23 Ona mirra[t] ilə qarışıq şərab vermək istədilər, amma O
imtina etdi. 24 [u]İsanı çarmıxa çəkdilər. Paltarlarını isə «kimə nə düşdü-
düşdü» deyə püşk ataraq aralarında bölüşdürdülər. 25 Üçüncü saat[v] idi ki,
İsanı çarmıxa çəkdilər. 26 Onun üzərində ittihamını göstərən belə yazı var
idi: «Yəhudilərin Padşahı». 27 Onunla birlikdə biri sağında, biri də solunda
iki qulduru da çarmıxa çəkdilər. 28 [w]
29 [x]Gəlib-keçənlər başlarını yırğalayıb Ona böhtan ataraq «Nə oldu, ey
məbədi dağıdıb üç gündə tikən! 30 İndi Özünü xilas et və çarmıxdan düş!»
deyirdilər. 31 Başçı kahinlər də ilahiyyatçılarla birgə eyni şəkildə İsanı ələ
salaraq bir-birlərinə deyirdilər: «Başqalarını xilas edirdi, amma Özünü
xilas edə bilmir! 32 İsrailin Padşahı Məsih qoy indi çarmıxdan düşsün ki,
biz də görüb iman edək». İsa ilə birlikdə çarmıxa çəkilənlər də Onu təhqir
edirdilər.

İsanın ölümü
(Mat. 27:45-56; Luka 23:44-49; Yəh. 19:25-30)

33 Altıncı saatdan[y] doqquzuncu saata qədər[z] bütün yer üzünə qaranlıq
çökdü. 34 [a]Doqquzuncu saatda İsa uca səslə nida edərək dedi:

---

[s] **15:21** Rom. 16:13 [t] **15:23** *Mirra* – yəni ağrı kəsən dərman. [u] **15:24** Zəb. 22:18
[v] **15:25** *Üçüncü saat* – hazırkı vaxtla səhər saat doqquz. [w] **15:27-28** *Çarmıxa çəkdilər* – bəzi əlyazmalarda *çarmıxa çəkdilər.* [28] *Müqəddəs Yazılarda yazılan yerinə yetdi: «Üsyankarlara tay tutuldu»* (Luka 22:37). [x] **15:29-30** Zəb. 22:7; 109:25; Mark 14:57-58; Yəh. 2:19 [y] **15:33** *Altıncı saat* – hazırkı vaxtla günorta saat on iki. [z] **15:33** *Doqquzuncu saat* – hazırkı vaxtla günortadan sonra saat üç. [a] **15:34** Zəb. 22:1

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

«Elohi, Elohi, lema şabaqtani?»
Bu «Ey Allahım, Allahım, niyə Məni tərk etdin?» deməkdir. 35 Orada
dayananların bəzisi bunu eşidərkən dedi: «Baxın, İlyası çağırır». 36 [b]Bir
nəfər qaçıb bir süngəri şərab sirkəsi ilə doldurdu və bir qamışın ucuna
keçirərək İsaya verdi ki, içsin və dedi: «Onu rahat buraxın, görək İlyas gəlib
Onu çarmıxdan düşürəcəkmi?» 37 İsa uca səslə qışqırıb son nəfəsini verdi.
38 [c]O anda məbədin pərdəsi yuxarıdan aşağıya qədər iki yerə
parçalandı. 39 İsanın qarşısında duran yüzbaşı Onun son nəfəsini[d] belə
verdiyini gördükdə «doğrudan da, bu Adam Allahın Oğlu idi» dedi.
40 [e]Olub-keçənlərə uzaqdan baxan qadınlar da var idi. Məcdəlli Məryəm,
kiçik Yaqubun və Yusifin anası Məryəmlə Şalomit də onların arasında idi.
41 İsa hələ Qalileyada olanda bu qadınlar Onun ardınca getmiş və Ona
xidmət etmişdilər. Onunla birgə Yerusəlimə gələn xeyli qadın da orada idi.

İsanın dəfni

(Mat. 27:57-61; Luka 23:50-56; Yəh. 19:38-42)

42 O gün Hazırlıq günü, yəni Şənbədən əvvəlki gün idi. Artıq
axşam düşəndə 43 Ali Şuranın hörmətli üzvlərindən biri olan, Allahın
Padşahlığını gözləyən Arimateyalı Yusif gəldi. O cəsarət edib Pilatın
yanına getdi və İsanın cəsədini istədi. 44 Pilat İsanın belə tez ölməsinə
heyrət etdi və yüzbaşını yanına çağırıb soruşdu: «O çoxdanmı ölüb?»
45 Yüzbaşıdan vəziyyəti öyrənəndən sonra cəsədi Yusifə verdi. 46 Yusif
kəfən aldı, cəsədi çarmıxdan endirib kəfənə bükdü və qayada qazılmış
qəbirə qoydu. O, qəbirin ağzına bir daş yuvarladı. 47 Məcdəlli Məryəm və
Yusifin anası Məryəm baxıb cəsədin hara qoyulduğunu gördülər.

İsanın dirilməsi

(Mat. 28:1-8; Luka 24:1-9; Yəh. 20:1-10)

16 1 Şənbə günü keçəndən sonra Məcdəlli Məryəm, Yaqubun anası
Məryəm və Şalomit ətirlər aldılar ki, gedib İsanın cəsədinə
çəksinlər. 2 Həftənin ilk günü[f] səhər tezdən, günəş doğanda onlar
qəbirin yanına gəldilər. 3 Onlar bir-birlərinə deyirdilər: «Görəsən qəbirin
ağzındakı daşı bizim üçün kim kənara yuvarlayacaq?» 4 Başlarını qaldırıb
baxanda gördülər ki, daş kənara yuvarlanıb. Bu daş nəhəng idi. 5 Qəbirə
girib sağ tərəfdə ağ xalat geyinmiş bir gəncin oturduğunu gördülər və
heyrətə gəldilər. 6 Bu şəxs onlara dedi: «Siz heyrətlənməyin! Çarmıxa
çəkilmiş Nazaretli İsanı axtarırsınız. O dirilmişdir! Burada yoxdur. Bax
bu Onu qoyduqları yerdir. 7 [g]İndi isə gedin, Onun şagirdlərinə və Peterə

---

[b] **15:36** Zəb. 69:21 [c] **15:38** Çıx. 26:31-33 [d] **15:39** *Son nəfəsini* – bəzi əlyazmalarda *nida edib son nəfəsini.* [e] **15:40-41** Luka 8:2-3 [f] **16:2** *Həftənin ilk günü* – yəni bazar günü.
[g] **16:7** Mat. 26:32; Mark 14:28

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation

belə söyləyin: “İsa Qalileyaya sizdən qabaq gedir. Sizə dediyi kimi Onu
orada görəcəksiniz”». 8 Qadınlar qəbirdən çıxıb qaçdılar. Onları bir lərzə
bürümüşdü, mat qalmışdılar. Qorxularından heç kimə bir söz demirdilər.

İsa şagirdlərə görünür

(Mat. 28:9-10; Luka 24:13-35; Yəh. 20:11-18)

9 İsa həftənin birinci günü səhər tezdən, diriləndən sonra əvvəlcə yeddi
cin qovduğu Məcdəlli Məryəmə göründü. 10 Məryəm gedib İsanın yanında
olub, indi isə yas tutaraq ağlayanlara xəbər verdi. 11 Amma onlar İsanın
diri olduğunu və Məryəmə göründüyünü eşidərkən inanmadılar.
12 Bundan sonra İsa kənd yerinə gedən yoldan keçən onlardan ikisinə
başqa surətdə göründü. 13 Onlar geri qayıdıb o birilərinə xəbər verdilər,
amma o biriləri də bunlara inanmadılar.

İsa şagirdlərinə tapşırıq verir

(Mat. 28:16-20; Luka 24:36-49; Yəh. 20:19-23; Həv. 1:6-8)

14 Nəhayət, İsa süfrəyə oturan On Bir şagirdə göründü; onları
imansızlıqlarına və ürəklərinin inadkar olduğuna görə məzəmmət etdi,
çünki Onun diri olduğunu görənlərə inanmamışdılar. 15 İsa şagirdlərinə
dedi: «Dünyanın hər tərəfinə gedin, bütün yaradılışa Müjdəni vəz edin.
16 İman edib vəftiz olan kəs xilas olacaq, iman etməyənsə məhkum
olacaq. 17 İman edənləri isə bu əlamətlər müşayiət edəcək: Mənim
adımla cinləri qovacaqlar, yeni dillərdə danışacaqlar, 18 ilanları əlləri ilə
götürəcəklər, öldürücü zəhər içsələr belə, onlara təsir etməyəcək, əllərini
xəstələrin üzərinə qoyacaq və onlar şəfa tapacaq».

İsanın göyə qaldırılması

(Luka 24:50-53; Həv. 1:9-11)

19 Beləcə Rəbb İsa onlarla danışandan sonra göyə qaldırıldı və Allahın
sağında oturdu. 20 Şagirdlərsə gedib hər yerdə Müjdəni vəz etdilər. Rəbb
onlarla birgə işləyirdi, onları müşayiət edən əlamətlərlə kəlamı təsdiqləyirdi.[h]

---

[h] **16:9-20** Ən qədim yunan əlyazmalarında bu ayələr yoxdur.

The Bible in Azerbaijani; 1st ed. © 2008, Bible Society of Azerbaijan and Institute for Bible Translation